

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

10^E JAARGANG

WOENSDAG 26 AUGUSTUS 1925

No. 504

INHOUD.

Mededeeling van de Centrale Commissie voor de Rijnvaart	Blz. 724	
DE KUNSTZIJDE-INDUSTRIE door A. Welling	725	
Eene uitspraak van het Hooggerechtshof betreffende transacties van Java-Suiker door Th. G. H. Stibbe	727	
De Tweede Internationale Conferentie over de Arbeidsstatistiek door Mr. E. W. van Dam van Isselt	728	
De Rijksmiddelen	729	
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:		
Het nieuwe Deutsche tarief en het Duitsch-Belgische handelsverdrag door Dr. W. Greiling	731	
De financiële toestand van Frankrijk en de nieuwe leening door Prof. Bertrand Nogaro	732	
AAANTEKENINGEN:		
De Deutsche betalingsbalans over 1924 en Januari-April 1925	734	
Is de Deutsche handelsstatistiek onbetrouwbaar?	734	
Goudbeweging en bankwezen in de Vereen. Staten	735	
BOEKAANKONDIGING:		
H. N. ter Veen: De Haarlemmermeer als kolonisatiegebied, bespr. door Prof. W. E. Boerman	736	
MAANDIJFERS:		
Postchèque en Girodienst	738	
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam	738	
Rijkspostspaarbank	738	
Overzicht der Rijksmiddelen	739	
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	739—746	
Geldkoersen.	Bankstaten.	Goederenhandel.
Wisselkoersen.	Effectenbeurzen.	Verkeerswezen.

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Wd. Algemeen Secretaris: Mr. Q. J. Terpstra.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN

COMMISSIE VAN ADVIES.

J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Wolderen; Baron Rengers; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerde leden: Prof. Mr. D. van Blom; Prof. Mr. H. R. Ribbius.

Redacteur-Secretaris: D. J. Wansink.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 25,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.

BERICHT.

Met het oog op 31 Augustus zal het volgend nummer Donderdag 3 September a.s. verschijnen.

25 AUGUSTUS 1925.

De toestand op de geldmarkt is onveranderd gebleven. Men begint zich reeds weer voor de Augustus-ultimo te prepareren, zoodat wij deze maand wel geen lagere geldkoersen meer zullen zien. De geldkoersen hier en in Londen hebben nu zoo ongeveer hetzelfde niveau bereikt. Mocht de te Londen aangevangen daling van de geldkoersen blijven voortduren, dan bestaat de mogelijkheid, dat van die zijde gelden op onze markt zullen worden uitgezet, ter

vervanging van de bedragen, welke voor Deutsche rekening aan onze geldmarkt zijn onttrokken. Een verlaging van het Engelsche disconto is deze week echter nog uitgebleven, maar men zegt met het oog op eventuele goudonttrekkingen door den hoogen guldenkoers in Londen. Bij een wisselkoers van 12.04¼, tot welk punt hier de cheque-koers op Londen is gedaald, is echter goudimport nog niet loonend. Privaatdisconto noteerde 3¾ na 3¹⁵/₁₆ pCt. Call was de geheele week gezocht à 4 tot 4¼ pCt; gisteren kwam er wat meer aanbod en noteerde men 3½ à 3¾ pCt. Dit aanbod werd veroorzaakt door gelden, die reeds voor de ultimo zijn vrijgemaakt en nu tidelijk de geldmarkt verruimen. Prolongatie 3½ pCt.

* * *

De balans van De Nederlandsche Bank onderging ook in de afgelopen week weinig verandering van beteekenis. De post binnenlandsche wissels steeg van f 88,8 millioen tot f 90,1 millioen. De beleeningen zijn van f 125,3 millioen tot f 116,2 millioen teruggelopen. Evenals verleden week is ook thans geen rechtstreeks bij de Bank geplaatst schatkistpapier in de portefeuille der Centrale Credietinstelling aanwezig.

De post papier op het buitenland vermeerderde met een kleine f 200.000. De metaalvoorraad der Bank noteert ruim f 300.000 hooger dan verleden week. De diverse rekeningen onder het actief bleven op dezelfde hoogte.

De biljettencirculatie daalde met f 8,7 millioen. Het tegoed van het Rijk, dat verleden week nog nagenoeg f 10 millioen bedroeg, blijkt tot f 3,1 millioen te zijn geslonken. De rekening-courant saldi van anderen geven een vermeerdering van f 8,3 millioen te zien. Het beschikbaar metaalsaldo steeg met f 1,9 millioen. Het dekkingspercentage bedraagt 49.

* * *

In wissels is het nog stil. Het £ bleef flauw, daalde tot 12.04¼ en verbeterde tot 12.05¾. Franken nog steeds flauw met eenige fluctuaties, veroorzaakt door politieke berichten. Ook Italië schommelde nogal; slot echter zeer gezocht 9.25. Ook Kopenhagen en Oslo zeer gevraagd: de koersen kwamen op 59.80 en 47.70, waarop een plotselinge daling tot 59,20 en 47,20 volgde. In deze beide deviezen was een levendige handel.

LONDEN, 24 AUGUSTUS 1925.

Evenals in de laatste dagen van de vorige week is geld gemakkelijk gebleven en disconto nog eenigzins zwakker geworden,

De verwachte reductie in de Bankrate is uitgebleven, maar hoewel dit eenige teleurstelling veroorzaakte heeft het feitelijk geen uitwerking op de geldmarkt gehad.

Disconto 3¾ — 1¹⁵/₁₆, met steeds vraag voor het Continent.

Giltgedged effecten bleven vast. De vreemde wisselmarkt is nog rustig met iets meer leven in de laatste dagen. Dollars waren vast.

Slot heden: New York. 4.85%. Amsterdam, 12.05—6.

MEDEDEELING VAN DE CENTRALE COMMISSIE
VOOR DE RIJNVAART.

Rijnschipperspatenten.

De Secretaris-Generaal van de Centrale Rijnvaartcommissie heeft den 8en Juni jl. het proces-verbaal der nederlegging van de akten van bekrachtiging der in de Centrale Commissie vertegenwoordigde Staten, ten aanzien van protokol 43 van 14 December 1922 en het aanvullend protokol 22 van 22 December 1923, betrekking hebbende op het nieuwe regiem der Rijnschipperspatenten, gesloten.

Overeenkomstig artikel 7 van het protokol van 1922, is het nieuwe regiem dus den 8en Juli 1925 in werking getreden. Men zal zich herinneren, dat, behalve de fundamentele bepalingen, omvat in de hierboven genoemde protokollen, de Centrale Commissie in hare zitting van 14 December 1922 (protokol 44) nog reglementaire bepalingen aangenomen heeft, betreffende de voorwaarden, waaronder de patenten verleend worden.

* * *

Bovengenoemd protokol 43 luidt als volgt (K. B. van 23 Juni 1925, S. 269):

Straatsburg, 14 December 1922.

Met het doel in de bepalingen van de herziene Rijnvaartakte van 17 October 1868, die betrekking hebben op de regeling voor de patenten van Rijnschippers, en in het verdrag van 4 Juni 1898, de wijzigingen aan te brengen noodig geacht om deze regeling in overeenstemming te brengen met de tegenwoordige behoeften, heeft de Centrale Commissie voor de Rijnvaart, bestaande uit:

de heeren CHARGUÉRAUD, Voorzitter

Duitsche Staten:	SEELIGER	Frankrijk:	BERNINGER
	PETERS	Gr.-Brittannië:	BALDWIN
	FUCHS	Italië:	SINIGALIA
	KOCH	Nederland:	V. EYSINGA
België:	ROYERS		KRÖLLER
	BRUNET		JOLLES
Frankrijk:	MAHIEU	Zwitserland:	HEROLD
	SILVAIN DREYFUS		VALLOTTON
	FROMAGEOT		

HOSTIE, Secretaris-Generaal

zonder te willen vooruitloopen op de toepassing en de uitlegging van artikel 356 van het Verdrag van Versailles, van 28 Juni 1919, het navolgende besluit genomen:

VERDRAG

betreffende de regeling der patenten voor Rijnschippers, ter vervanging van de artikelen 15 tot en met 21 van de Akte van 17 October 1868 en van het Verdrag van 4 Juni 1898.

Artikel 1.

Het recht om een vaartuig te besturen op den Rijn boven de brug van Duisburg-Hochfeld komt slechts toe aan hem, die in het bezit is van een Rijnschipperspatent, verleend door de bevoegde autoriteit van een der verdragsluitende Staten.

Deze bepaling geldt niet voor bestuurders van vaartuigen metende minder dan 15 ton, voor zoover zij niet zijn sleepbooten.

Artikel 2.

Het patent wordt verleend voor den geheelen Rijn of voor bepaalde gedeelten.

Het vermeldt de gedeelten van den waterweg, waarvoor het geldt en de soorten van vaartuigen, welke de bezitter bevoegd is te besturen. Het geeft het recht elk vaartuig van de in het patent genoemde soorten te besturen onverschillig tot welken Staat het behoort.

Artikel 3.

De voorwaarden waaronder de autoriteiten, bedoeld in artikel 1, gehouden zijn een schipperspatent te verlenen, worden omschreven in een reglement in gemeen overleg vastgesteld.

Artikel 4.

De bezitter van een patent, die, op welke wijze ook, een aan hem verleend patent laat komen in handen van een persoon, die een zoodanig stuk niet bezit, met het oogmerk dien in de gelegenheid te stellen krachtens dit patent de scheepvaart op den Rijn uit te oefenen, zal, naar mate van de omstandigheden, worden gestraft met tijdelijke of definitieve intrekking van dit stuk.

Elk persoon, die, niet voorzien van een aan hem verleend patent, de scheepvaart op den Rijn uitoefent en zich daarbij bedient van een aan een ander persoon verleend patent, zal gedurende een termijn, naar mate van de omstandigheden

te bepalen, van het verkrijgen van een schipperspatent zijn uitgesloten.

Artikel 5.

Het patent zal door den Staat, die het heeft verleend, worden ingetrokken ten aanzien van den bezitter, die blijk heeft gegeven van een onbekwaamheid, welke een gevaar oplevert voor de scheepvaart, of die is veroordeeld, hetzij wegens herhaalde douane-overtredingen, hetzij wegens ernstige vergrijpen ten opzichte van den eigendom. De intrekking van het patent kan geschieden bij wijze van tijdelijke maatregel. Zij wordt ter kennis gebracht van de andere autoriteiten, welke tot het verlenen der patenten bevoegd zijn.

Artikel 6.

Vanaf het oogenblik waarop dit Verdrag in werking treedt, zullen de artikelen 15 tot en met 21 van de herziene Rijnvaartakte van 17 October 1868 en het Verdrag van 4 Juni 1898 vervallen zijn.

Artikel 7.

Dit Verdrag zal zoo spoedig mogelijk worden geratificeerd.

Het zal in werking treden dertig dagen na de dagteekening van de sluiting van het proces-verbaal der nederlegging van de ratificaties.

Het onderhavige protokol wordt voorloopig opgehouden.

(geteekend.):	CHARGUÉRAUD	BERNINGER
	SEELIGER	BALDWIN
	PETERS	SINIGALIA
	FUCHS	VAN EYSINGA
	ROYERS	KRÖLLER
	BRUNET	JOLLES
	MAHIEU	HEROLD
	SILVAIN DREYFUS	VALLOTTON
	FROMAGEOT	HOSTIE

Protokol 22, zijnde een aanvullend protokol op bovenstaand protokol 43 van 14 December 1922, luidt als volgt (K. B. van 23 Juni 1925, S. 269):

Straatsburg, 22 December 1923.

De ondergeteekenden, leden der Commissie, zijn overeengekomen te verklaren, dat de bepalingen voorkomende in het Verdrag van 14 December 1922 met de interpretatieve verklaringen opgenomen in Protokol No. 27 van de eerste zitting van 1923,¹⁾ voorloopig toegepast zullen worden tot de algemeene herziening van het Verdrag van Mannheim van 17 October 1868 en dat op zijn laatst na het verstrijken van een termijn van twee jaar na het in werking stellen van het onderhavige Verdrag, deze bepalingen aan een hernieuwd onderzoek zullen worden onderworpen, aan de hand van de ondervinding, die ter zake gedurende dien tijd is opgedaan. In den tusschentijd zullen de Rijnvaart Commissarissen der verdragsluitende Regeeringen aan de Commissie alle ter zake dienstige inlichtingen verschaffen nopens de toepassing van genoemde bepalingen en de gevolgen, welke die toepassing heeft gehad voor de Rijnvaart.

Voorts is het wel te verstaan dat, in afwijking van de bepaling van art. 1 van het Verdrag, gedurende bovengenoemde termijn, de onderhavige bepalingen toepasselijk zullen zijn boven het Spijksche veer en niet alleen boven de brug van Duisburg—Hochfeld.

Zoolang de afwijking, welke is vastgelegd in de vorige alinea, gehandhaafd wordt, zal de inhoudsspecificatie, opgesomd in art. 1 van het Reglement van 14 December 1922, geen toepassing vinden.

Het onderhavige protokol zal beschouwd worden als integreerend deel van de overeenkomst van 14 December 1922.

(geteekend.):	JEAN GOUT	BERNINGER
	SEELIGER	BALDWIN
	PETERS	ROSSETTI
	FUCHS	SINIGALIA
	WAND	VAN EYSINGA
	SEGERS	KRÖLLER
	BRUNET	JOLLES
	MAHIEU	HEROLD
	SILVAIN DREYFUS	VALLOTTON
	FROMAGEOT	HOSTIE

¹⁾ Uittreksel uit de Resolutie van Protokol 27-1-1923. „Het is wel te verstaan, dat wat betreft de patenten, de qualificatie „lid van de bemanning (scheepsjongen uitgesloten)” (Protokol 44, art. 1) slechts toepasselijk is op hen, die in het bezit zijn van een certificaat van nautische bekwaamheid en geschiktheid tot bevelvoering en op de varensgezellen, die gedurende minstens twee jaar ge-

Het reglement, betreffende het verleen van patenten voor Rijnschippers, luidt als volgt (K. B. van 30 Dec. 1924, S. 617):

Artikel 1. ¹⁾

Elke gegadigde, die overigens voldoet aan de algemeene eischen van lichamelijke geschiktheid, welke onmisbaar kunnen worden geacht, heeft recht op het verkrijgen van een patent, mits voldoende aan de navolgende voorwaarden:

10. den leeftijd van drie en twintig jaren bereikt hebben voor het besturen van een vaartuig, niet voorzien — van vijf en twintig jaren voor het besturen van een vaartuig, wél voorzien — van mechanische middelen van voortbeweging;

20. practisch als lid van de bemanning de scheepvaart uitgeoefend hebben:

a. gedurende zes jaren voor het verkrijgen van een patent tot het besturen van een vaartuig, niet voorzien van mechanische middelen van voortbeweging;

b. gedurende zeven jaren voor het verkrijgen van een patent tot het besturen van een vaartuig, voorzien van mechanische middelen van voortbeweging, waarvan ten minste een jaar op zoodanig vaartuig;

of wel voorzien zijn van een certificaat van nautische bekwaamheid en geschiktheid tot bevelvoering, verleend door de bevoegde autoriteiten van een van de Staten, ver-
tegenwoordigd in de Centrale Commissie;

of wel voorzien zijn van ieder ander certificaat door de Centrale Commissie als gelijkwaardig erkend.

In alle gevallen zullen de gegadigden voor een patent het bewijs moeten leveren van een voorbereidingstijd van twaalf maanden werkelijken dienst in de feitelijke uitoefening der scheepvaart op den Rijn, waarbij als zoodanig slechts is te rekenen de tijd gedurende welke het vaartuig ter volbrenging van eene reis onderweg is, daaronder begrepen de tijd noodig voor laden en lossen. De volbrachte reizen zullen moeten bevatten een voldoende aantal tochten over het rivierdeel, waarvoor het patent wordt aangevraagd. De voorbereidingstijd moet zijn doorgebracht als lid van de bemanning (scheepsjongen uitgesloten ²⁾) aan boord van vaartuigen van de volgende soorten:

a. vaartuigen, niet voorzien van mechanische middelen van voortbeweging, metende ten minste 500 ton;

b. vaartuigen, voorzien van mechanische middelen van voortbeweging (voor zoover zij niet zijn sleepboten), metende ten minste 300 ton;

c. sleepboten van ten minste 200 paardkrachten.

Artikel 2.

In afwijking van het vorige artikel, zal voor het besturen van een vaartuig, niet voorzien van mechanische middelen van voortbeweging, metende minder dan 50 ton, en slechts in gebruik voor zuiver plaatselijk vervoer op bepaalde korte gedeelten van den Rijn, voldoende zijn zoo de gegadigde den leeftijd van ten minste een en twintig jaren heeft bereikt en de scheepvaart practisch heeft uitgeoefend gedurende ten minste twee jaren, gedurende welke hij van tijd tot tijd het roer heeft bediend.

Artikel 3.

Het patent, voorzien van het volledig signalement van den betrokkene en van zijn portret, is ingericht volgens het hierbij gevoegd model. Het moet zijn onderteekend door

varen hebben op zee of op een rivier en dat de uitdrukking „den geheelen Rijn” in art. 2 van Protokol 43 slechts toepasselijk is op het riviergedeelte, bedoeld in art. 1.

De Commissie is van oordeel, dat de qualificatie „chaland” in art. 1 van Protokol 44 betrekking moet hebben op alle vaartuigen, die niet voorzien zijn van mechanische middelen van voortbeweging en behoudt zich het recht voor bij voorkomende gelegenheid tot herstel van deze materiele onjuistheid over te gaan.”

¹⁾ Tot nadere aankondiging zal, in afwijking van artikel 1 van het verdrag van 14 December 1922 het patent vereischt zijn, niet slechts boven Duisburg (de Hochfelder brug), maar ook tusschen Duisburg en de Nederlandsche grens (het Spijksche veer). Zoolang deze voorloopige toestand zal gelden, zal, in afwijking van artikel 1 van bovenstaand Reglement, de inhoudsspecificatie, opgesomd in dit artikel, geen toepassing vinden.

²⁾ Aldus te verstaan, dat de qualificatie „lid van de bemanning (scheepsjongen uitgesloten)” slechts toepasselijk is op hen, die in het bezit zijn van een certificaat van nautische bekwaamheid en geschiktheid tot bevelvoering, en op de varensgezellen, niet in het bezit van zoodanig certificaat, mits zij ten minste twee jaren gevaren hebben op zee of op een rivier (derhalve niet op kanalen).

den betrokkene, alvorens het aan hem wordt uitgereikt.

Wanneer het signalement of het portret niet meer nauwkeurig zijn, worden zij onderscheidenlijk gewijzigd of vernieuwd onder toevoeging van een ambtelijke aantekening.

In geval van verlies of beschadiging kan een duplicaat van het patent aan den betrokkene worden uitgereikt, door de autoriteit, welke het oorspronkelijke heeft verleend.

Artikel 4.

Zij, die in het bezit zijn van patenten, welke zijn uitgereikt vóór het in werking treden van dit Reglement, kunnen, ter vervanging daarvan, een patent verzoeken volgens het model bedoeld in artikel 3.

Artikel 5.

Dit Reglement treedt in werking dertig dagen na de dagteekening van de sluiting van het proces-verbaal der nederlegging van de ratificaties van het verdrag van 14 December 1922, met daarbij behoorend aanvullend protokol van 22 December 1923.

DE KUNSTZIJDE-INDUSTRIE.

Het valt wel zeer te betreuren, dat hier te lande de kunstzijdengarenindustrie nog steeds de meeste belangstelling geniet van — om het minder fraai, doch, wij gelooven oprecht, daarom niet minder juist, te zeggen — het gokkend en van het op sensatie beluste gedeelte der Nederlandsche natie, terwijl daarentegen de textielindustrie, niettegenstaande het reeds met succes aanpassen van zoo menigen fabrikant, zich nog steeds teveel afzijdig en sceptisch betoont tegenover het kunstmatig product. De „N. R. Crt.” liet eenige dagen geleden haar lezers zich laven aan een artikel over dit onderwerp uit de bron der „Frkf. Ztg.”, terwijl naar aanleiding daarvan hetzelfde blad eenige beschouwingen uit textielkringen opnam, waarin de schrijver zonder twijfel den spijker op den kop slaat, wanneer hij de dwaze voorstellingen der beurspeculanten en de opwinding van Jan Publiek hekelt. De stelling, dat kunstzijde, (om het artikel bij zijn nog steeds gangbaren naam te noemen), ter wille van zijn glans wordt gekocht is in principe volkomen juist, doch dat het uitsluitend een afzetgebied vindt onder menschen, die verlekkerd zijn op den mooien glans, lijkt te sterk uitgedrukt en zou misverstand kunnen wekken. In het buitenland is trouwens het ontglanzen van kunstzijdestoffen — het langs chemischen weg verminderen van te fellen glans — een veelvuldig toegepast procédé, en het is zelfs de verdienste van het kostelijke acetaatzijdengaren, dat het o.a. een gedempten glans heeft en daardoor aan het eindproduct een voornamer cachet geeft. Het onderscheid moge subtiel zijn, doch de oorzaak zou nauwkeuriger geformuleerd zijn, door den nadruk te leggen op het „pleasing effect”, dat met kunstzijde kan worden verkregen. In een tijd, waarin de tendenz op alle gebied, hetzij voeding, huisvesting, kleeding of wat al niet, zoo intens op steeds verder doordringende verfijning is gericht, biedt de kunstzijde den textielabrikant meer dan eenig ander materiaal de gelegenheid tot het bereiken van een groote verscheidenheid van effecten, die beantwoorden aan den meer ontwikkelden en voortdurend meer eischenden smaak van het publiek, dat immers tegenwoordig ook meer geld voor kleeding pleegt over te hebben dan vroeger, en dat duurzaamheid niet langer als voornaamsten eisch stelt, ofschoon met dit laatste allerminst zij toegegeven, dat alle soorten kunstzijde onder alle omstandigheden meer aan slijtage onderhevig zouden zijn dan b.v. katoen. De talloze verbeteringen van de kwaliteit van den draad hebben tot nu toe steeds weder nieuwe toepassingen mogelijk gemaakt, en als materiaal kan het de toekomst dan ook gerust afwachten.

Dat er bij de tegenwoordige garenprijzen der groote concerns nog een zeer behoorlijke winstmarge bestaat, mag geredelijk worden verondersteld; dat er bij den geweldigen aanbouw en den immer onstuimiger vloeienden stroom van nieuwe projecten te eeniger

tijd een plotselinge overproductie zal komen, is zeer waarschijnlijk; nochtans is tot nu toe een door de omstandigheden gedwongen prijsverlaging nog altijd onmiddellijk op den voet gevolgd door een grotere vraag en dito productie.

De „Frkf. Ztg.” bracht in haar artikel ook den kostprijs ter sprake en zooals gewoonlijk worden de Italiaansche fabrieken dan afgeschilderd, niet alleen als de gangmakers van geweldige prijsverlagingen, doch tevens als de tovenaars, die wonderen zullen verrichten, die de geheele overige wereld met stomme verbazing zullen slaan; dit alles zoogenaamd wegens de lage productiekosten, die dan liefst tot in centesimi nauwkeurig worden voorgerekend. Zonder in details te treden, mag er wel eens op gewezen worden, dat er van een zuivere berekening van een kostprijs geen sprake kan zijn en dat alle becijferingen dienaangaande geheel willekeurig en naar persoonlijk inzicht geschieden; men stelt dan ook verkeerdelijk voor, dat de kostprijs in een vaststaand bedrag zou kunnen worden uitgedrukt. Bij de wisselvalligheid der productie der afzonderlijke fabrieken, komen dan nog de groote kwaliteitsverschillen, die weder in sterke prijsverschillen tusschen de te behalen verkoopprijzen der diverse ondernemingen tot uiting komen, den kijk op de zaak vertroebelen. Van de grootste Italiaansche onderneming vermeldt de „Frkf. Ztg.” den kostprijs op 31 lire per KG., bij een verkoopprijs van 60 tot 85 lire. Slaat men nu het jaarverslag over 1924 dierzelfde maatschappij op, dan vindt men een winst van 60 miljoen lire op een productie van ongeveer $5\frac{1}{2}$ miljoen KG., dus een winst van gemiddeld 11 lire per KG., waaruit dan nog een reserve moet worden gekweekt. Weliswaar is de productie dierzelfde maatschappij in den loop van dit jaar met bijna 50 pCt. verhoogd, doch de prijzen zijn inmiddels ook weder aanzienlijk verlaagd en in aanmerking nemend, dat het hier meest betrekkelijk nieuwe fabrieken geldt en de Italiaansche ondernemingen over het algemeen niet zoo goed financieel gesitueerd zijn als de oude buitenlandsche fabrieken, dan mag de vraag worden gesteld, wat er bij een verdere prijsdaling dan wel zou gebeuren. Alleen met enthousiasme, energie, zelfs met talent kan men dergelijke problemen niet oplossen. In een artikel in de „Manchester Guardian” onlangs nog heeft Samuel Courtauld, die een hoogstaand man is en het weten kan, zeer duidelijk gezegd, dat zelfs bij een aanzienlijke vergroting der capaciteit zijner onderneming een verlaging van den kostprijs problematiek zou zijn.¹⁾ Zeer zeker kunnen de oude ondernemingen, die de naar kunstzijdebegrippen „vette” jaren hebben medegemaakt en sterk afgeschreven, ook op een lager prijsniveau nog met goede resultaten werken; in hoeverre de nieuwe, alleenstaande fabrieken in de verschillende landen, en voorts die ondernemingen, die zich te zeer aan financieele acrobatiek hebben bezondigd, zulk een prijsdaling zouden overleven, valt met geen mogelijkheid te voorspellen;

¹⁾ „There is no reason to suppose that to-day's costs of production of artificial silk will admit of further drastic reductions. The varieties known at present will only be produced more cheaply by careful attention to and modifications of details and by all-round increases of efficiency not by radical alterations of method. Progressive makers have long been alive to the advantages of mass production, and there is no hope of much further economy in this direction. Most of the raw materials and chemicals employed are in common use all over the commercial world. The sources of supply are widespread, and there is not much likelihood of their being cheaper in the future; in fact, as regards some of the most important, the tendency is the other way. Neither is labour likely to become any cheaper. It should be realised that the labour is not the preponderating factor in the cost sheet of the artificial silk maker, and also that low-priced labour is not necessarily cheap in an industry which requires such a high degree of efficiency....”

zulks hangt natuurlijk o.a. af van locale toestanden, kwaliteit, speciale eigenschappen van het garen, enz.; gewoonlijk vallen de minder krachtige leden van het gilde bij dergelijke gelegenheden al spoedig uit en komen dan de prijzen automatisch weder op een peil, dat productie en consumptie aan elkander kan doen beantwoorden — wij spreken natuurlijk veronderstellenderwijze en van een waarschijnlijk verwijderde toekomst —. In afwijking echter van de verwachtingen van de „Frkf. Ztg.” ziet het er eerder naar uit, dat als die verlaging werkelijk mocht intreden, juist de Italiaansche fabrieken het het zwaarst te verantwoorden zouden krijgen. Deze zijn toch, wat den afzet der garens aangaat — zij het in mindere mate dan de Hollandsche fabrieken — hoofdzakelijk aangewezen op export; zij leveren echter in tegenstelling met de Hollandsche fabrieken meest de grove garens, die niet eens voor alle doeleinden gebruikt kunnen worden, terwijl de kwaliteit over het algemeen ver bij die der Holl. fabrieken achterstaat en deze ook in financieel opzicht aan eventueele stormen beter het hoofd zouden kunnen bieden.

In werkelijkheid en niettegenstaande alle geschrijf omtrent verdere prijsverlagingen is de toestand op het oogenblik deze, dat werkelijk prima garens van de goede merken al even schaarsch zijn als ooit: de ongunstige toestand der textielindustrie in eenige Europeesche landen wordt namelijk gecompenseerd door de groote vraag naar goede garens van de zijde der Amerikaansche industrie, waar de kunstzijdengarenfabrieken niet de geringste moeite ondervinden hun productie feitelijk tot het einde des jaars uit te verkoopen en onherroepelijk nieuwe orders zullen moeten weigeren. De V. S. zelf produceeren een derde der wereldproductie; de invoer gedurende het jaar eindigend ult. Juni l.l. bedroeg ver beneden de 4 miljoen lbs. of nog geen 3 pCt. der productie der V. S. zelf; om welke hoeveelheden het daar gaat, moge hieruit blijken, dat alleen de capaciteit der Amerikaansche fabriek van het Tubize-concern binnenkort wordt gebracht van 6 op 8 miljoen lbs. per jaar, dus dubbel zooveel als de geheele import uit alle Europeesche landen te zamen; en de productie der American Viscose Co., overtreft deze nog eenige malen. Amerika is het land der verrassingen, doch een afzetgebied schijnt nog wel voorhanden te zijn.

De tegenzin bij de verwerking van kunstzijdengarens, waarop de inzender in de „N. R. Crt.” wijst, is wat Holland betreft, in overeenstemming met de werkelijkheid, doch... Holland is nu eenmaal niet de spil waar de geheele wereld om draait. In een vorig artikel in dit weekblad¹⁾ werd reeds gesignaleerd, dat onze industrie, wat de toepassing van het kunstmatig materiaal aangaat, wel wat heel erg achteraan komt. Hadden andere landen van oudsher een gevestigde industrie van natuurlijke zijde, fantasie-artikelen enz., die zich zonder veel moeite of kosten, noch ingrijpende veranderingen ook van het nieuwe kunstzijdengaren kon bedienen, hier te lande ontbrak deze zoo goed als geheel. Onze groote fabrieken, die bijna geen fantasie-artikelen maken, doch aangewezen zijn op massaproductie voor export en dan nog van artikelen, waarvan ieder draadje kunstzijde door stijging van den toch zoo scherp gecalculerden kostprijs, de verkoopbaarheid zou belemmeren, kunnen zich moeilijk veroorloven onmiddellijk speciale spelmachines etc. aan te schaffen, voor zij zekerheid hebben, dat op verwerking op groote schaal blijvend mag worden gerekend. Het opleiden van personeel, dat, zooals vooral in de provincie vaak voorkomt, gewoon is 's avonds na het werk in de fabriek, thuis boerenwerk of anderen groven arbeid te verrichten, tot het hanteeren enz. van het fijne, gemakkelijk te beschadigen garen, gebeurt ook al niet in een vloek en een zucht; in andere landen is daarin wel een hooge trap

¹⁾ [Zie pag. 256 in het No. van 25 Mrt. ll. — Red.]

van volmaaktheid bereikt, doch slechts door het verichten van dergelijke werkzaamheden van geslacht op geslacht. Ook de hier te lande in gebruik zijnde getouwen en machines zijn niet op de eerste plaats op de verwerking van kunstzijde berekend. Dit feitencomplex, meer nog dan de prijs, die toch ook de fabricanten in het buitenland moet worden betaald, — en er is geen land ter wereld waar prima garens tegen zulke lage prijzen verkrijgbaar zijn als juist Holland — heeft steeds remmend gewerkt. Voegt men, om de hand in eigen boezem te steken, hier nog aan toe de sterke neiging, om eerst eens de kat uit den boom te kijken, en de vrees niet het onderste uit de kan te krijgen, die als een samenge-twijnde draad, fijn maar ijzersterk, door ons geheele volkskarakter loopt, zoodat men negeerend of zelfs critiseerend blijft staan tegenover anderer pogen — en slagen, en zelf met het absoluut vereischte experimenteeren ter verkrijging van routine en ervaring, eerst veel later is begonnen, dan heeft men in het kort de voornaamste oorzaken van de terughoudendheid, of indien dit te zwak is gezegd, van den verklaarbaren tegenzin, der textielindustrie. Jammer genoeg, is het mogelijk, dat de Hollandsche textielindustrie zich daardoor een kans zal moeten laten ontglippen; het fiscale gedrocht, dat kortgeleden uit de departementale binnenkamers van den alwetenden heer Winston Churchill is losgebroken, heeft de Engelsche textielindustrie een gevoeligen knak gegeven en vooral voor zoover het den export betreft aan knellende banden gelegd, van welke constellatie onze industrie op de allereerste plaats partij had kunnen trekken. Het schijnt, dat o.a. deze overweging de om haar voortvarendheid bekende Arnhemsche onderneming bevoegen heeft een aanzienlijk kapitaal, mitsgaders haar ervaring enz. ter beschikking te stellen van een groote katoenweverij in het Zuiden des lands, die zich reeds lang met het op ruime schaal weven van kunstzijde bezig hield.

Het geheele vraagstuk van het kunstmatig materiaal beschouwe men ten slotte niet in te eng verband; met de thans in gebruik zijnde garens is het laatste woord natuurlijk nog lang niet gesproken. Het viscoseproces, dat om zijn goedkoopste, en omdat zijn primaire patenten verjaard zijn, op zoo groote schaal toepassing vindt, is alreeds niet meer het nieuwste, evenmin waarschijnlijk het goedkoopste. Gelukt het niet den prijs van een der garens volgens de thans in zwang zijnde procédés op het prijsniveau van katoen te brengen, men kan er zeker van zijn, dat bij de duizelingwekkende snelheid, waarmede in die industrie wordt geleefd, het slechts een kwestie van tijd is, of de chemische wetenschap ontwikkelt een kunstmatig materiaal, misschien zonder glans; maar dan weder met andere waardevolle eigenschappen, dat opnieuw één of meer natuurlijke vezels kan vervangen. Want hierop komt ten slotte het geheele vraagstuk neer, dat de textielindustrie — na die der levensmiddelen voor de menschheid de belangrijkste — bezig is in betrekkelijk korten tijd een grondige revolutie te ondergaan, al zijn zelfs zij, die midden in de fabricage van het kunstmatig materiaal staan, zich lijk naar het kunstmatig materiaal is een proces, dat verdient grondig bestudeerd te worden, en waaraan vooral geenerlei belemmeringen, van welken aard ook, mogen worden in den weg gelegd. De belangstelling van de twee categorieën vaderlanders, waarop in den aanhef van dit artikel werd gezinspeeld, kan daarbij gevoegelijk worden ontbeerd; daarentegen loopt de textielabrikant, die zich op het standpunt stelt, dat dit wereldgebeuren hem niet aangaat, en die onbewogen blijft bij dit heftig gistingsproces, allicht een goede kans te verstarren en te vergaan. Er is hier te lande een reeks van uitstekend geleide groote textielondernemingen, die in geen enkel opzicht bij het bui-

tenland behoeven achter te staan; indien zij de tekenen des tijds niet misverstaan, ligt er voor hen een grootsche taak in het verschiet. A. W.

EENE UITSPRAAK VAN HET HOOGGERECHTSHOF BETREFFENDE TRANS- ACTIES VAN JAVA-SUIKER.

Onder bovenstaand opschrift geeft de heer A. Volz in No. 499 van 22 Juli een uittreksel van het arrest dd. 7 Mei 1925, gewezen door het Hooggerechtshof van Nederlandsch-Indië in eene procedure curschen de N.V. Liang Bie en de Weeskamer als tusschen in het faillissement der Java Oversea Company.

Het komt mij voor niet van belang ontbloomt te zijn de door het Hof gegeven beslissing iets nader te bekijken, aangezien deze den indruk maakt op harde wijze in te grijpen in tot dusverre in den Java-handel bestaan hebbende gewoonten en gebruiken.

Allereerst vestig ik de aandacht op de door mij gecursiveerde woorden, welke voorkomen in eene passage van het vonnis, die luidt:

„dat derhalve de beantwoording der vraag, hoe art. 38 der Faillissementswet behoort te worden verstaan, wel tot richtsnoer strekken kan om te geraken tot een juist begrip van art. 37 der Faillissementsverordening, maar niet zonder meer kan bepalen welke betekenis laatstgenoemd artikel heeft voor den geregelde termijnhandel zooals die zich hier te lande voordoet.”

aangezien — naar ik vermoed — het voor velen eene openbaring geweest zal zijn te zien dat door den hoogsten rechter in Nederlandsch-Indië thans is uitgesproken, dat er op Java inderdaad „termijnhandel” bestaat, in den zin, die de wet aan dit begrip toekent en met alle consequenties — althans in verband met de Indische Faillissementsverordening — daaraan verbonden:

De vraag wordt dus niet eerst *gesteld*, of er in Nederlandsch-Indië „termijnhandel” plaats vindt en daarop bevestigend geantwoord op grond van overwegingen; neen; er wordt gezegd: „voor den geregelde termijnhandel zooals deze zich hier te lande voordoet.”

Het voldongen feit wordt dus gesteld en de handel heeft deze uitspraak in hoogste instantie slechts te aanvaarden, zonder meer.

Moge dat feit — zooals ik tevoren zeide — voor velen eene openbaring zijn geweest, voor mij persoonlijk was het zulks allerminst.

Toen ik in November 1923 in een artikel („E.-S. B.” No. 413) schreef:

„...ontkend kan niet worden, dat het beeld, dat de tweedehandsch handelaar ons tegenwoordig te zien geeft, althans eenigen twijfel zou kunnen doen rijzen, of al dan niet van eene analogie ten opzichte van „termijnzaken” mag worden gesproken. Afgezien nu van alle andere hierboven aangeduide gevaren waaraan de Java-productenhandelaar blootstaat en die ten slotte nog min of meer zouden kunnen worden vergeleken bij risico's verbonden aan credietverleening, heeft zich echter daaraan sedert een nieuw gevaar gepaard, in den vorm van een zoo juist uitgesproken twijfel, nu — zooals wij hebben gezien, het voor de tweede hand geene noodwendigheid meer is, om te harer beschikking zijnd product te verhandelen, immers deze twijfel op zichzelf kan tot verstrekkende consequenties voeren...”

stond mij bij het neerschrijven van de laatste — hier thans cursief gedrukte — woorden de *mogelijkheid* van eene rechterlijke beslissing, zooals die thans is tot stand gekomen, reeds duidelijk voor den geest.

Het moge waar zijn, dat deze uitspraak is „in strijd met de tot dusver vrijwel algemeen in handelskringen op Java gehuldigde opvatting”, zooals de heer Volz zegt; wellicht zelfs zullen dientengevolge complicaties van anderen aard in de toekomst niet uitblijven, doch nu deze uitspraak er eenmaal is, is het niet anders dan logisch te noemen, dat de schadeloosstelling zal worden berekend — in geval van faillissement —

naar de marktwaarde op den dag van het faillissement, immers consequent doorredeneerende, ligt het in de rede van het gevelde vonnis, dat de benadeelde partij zich op dien dag kan dekken, hetzij door verkoop dan wel inkoop — een en ander tot de alsdan geldende marktwaarde en aldus hare schade kan beperken tot het verschil tusschen den overeengekomen prijs en de marktwaarde op den dag van het faillissement.

Dit alles echter — hoe mooi zich dit ook laat aanhooren — zal in de practijk — waar er in Indië geen beurs bestaat waar dagelijks marktprijzen officieel worden vastgesteld en er herhaaldelijk weken verstrijken waarin transacties niet plaatsvinden — tot eindeloze moeilijkheden moeten leiden.

Tot dusver dus gold het begrip, dat slechts van „geregelde termijnhandel” gesproken kon worden, daar waar een koper levering, een verkooper het afnemen van het verhandelde onder alle omstandigheden kon eischen. Hiermede is thans gebroken en of eene schadeloosstelling of eene schadevergoeding kan voortaan daarvoor in de plaats treden, n.l. in geval van faillissement van een der contracteerende partijen.

Dat 's Hof's beslissing als zoodanig, zich niet alleen beperkt tot het artikel suiker, doch ook geldt voor producten als Robusta koffie (zonder nadere plantage-aanwijzing), Rubber, Banka-tin enz., is duidelijk.

14 Augustus 1925.

TH. G. H. STIBBE.

DE TWEDE INTERNATIONALE CONFERENTIE OVER DE ARBEIDSTATISTIEK.

Op de agenda voor deze conferentie, welke door den Directeur van het Internationale Arbeidsbureau van 20—25 April 1925 te Genève bijeengeroepen was, stond een 4-tal onderwerpen: 1o. de bedrijfsclassificatie, 2o. de reële loonen, 3o. de indexcijfers der kosten van het levensonderhoud, 4o. de statistiek van de werkloosheid.

De bedrijfsclassificatie had reeds op de eerste conferentie in 1923 aanleiding gegeven tot een uitvoerige gedachtenwisseling.¹⁾ Besloten was toen dat het Intern. Arb. Bureau (B.I.T.) — in afwachting van een uniforme internationale op wetenschappelijke grondslagen berustende bedrijfsclassificatie — na raadpleging van andere instellingen op statistisch gebied een lijst zou ontwerpen van die takken van nijverheid, welke in de meeste industriële landen voorkomen; paste elk land zijn eigen classificatie zooveel mogelijk daarbij aan, dan zou men voor elk onderdeel van die lijst tot vergelijkbare gegevens kunnen komen.

Nu had het B.I.T. echter weder een volledige lijst van industrieën samengesteld, thans veel meer gedetailleerd, doch niet gegroepeerd naar bedrijfsklassen. Het had hierover niet het oordeel der Statistische Bureaux in de verschillende landen ingewonnen.

Zooals te voorzien was, bestonden tegen deze nieuwe volledige lijst niet minder bezwaren dan tegen de in 1923 voorgestelde classificatie. Het standpunt van Nederlandsche zijde ingenomen was dat het voor deze conferentie onmogelijk zou zijn een volledige indeeling der industrie vast te stellen. Dit toch is een zeer omvangrijke arbeid van technischen aard, een werk dat geregeld bijgehouden moet worden en waarvoor het meest aangevezen scheen een internationaal statistisch bureau, dat daarvoor voortdurend voeling houdt met de stat. bureaux en met de industrieelen in de verschillende landen. Verder was het Nederlandsche standpunt dat het B.I.T., waartoe de besprekingen ook mochten leiden, zich, ter voorkoming van verwarring, niet tot de verschillende Regeeringen zou wenden met de vraag de nieuwe lijst toe te passen, maar dat het zich zou richten tot het Instituut International de Statistique, het de meeste autoriteit be-

zittend lichaam, opdat dit zou kunnen overwegen, hoe verder te handelen ware. Immers juist een week te voren was te 's-Gravenhage de Commission d'Etudes, samengesteld uit vertegenwoordigers van den Volkenbond en het I. I. de Stat. samengekomen om te beraadslagen o.a. over een door den welbekenden Franschen statisticus Lucien March over ditzelfde onderwerp uitgebracht rapport, dat in September a.s. op de zitting van het I. I. de Stat. te Rome in behandeling komt.

Resultaat der beraadslagingen was dat op voorstel van den heer Huber, directeur van de Statistique Générale de la France, die zich geheel vereenigde met het denkbeeld om de samenstelling van de definitieve lijst aan het I. I. de Stat. over te laten, besloten werd om, evenals in 1923, het B.I.T. uit te noodigen, na raadpleging van de statistische diensten en de intern. stat. instellingen, een lijst samen te stellen uitsluitend van de voornaamste takken van nijverheid.

Met het doel om een nog beter inzicht te krijgen in de vraag of het mogelijk ware een meer volledige lijst te krijgen welke als basis voor internationale vergelijking der statistieken zou kunnen dienen, werd hieraan op voorstel van Engelsche zijde toegevoegd een uitnoodiging aan het B.I.T. om aan de verschillende Regeeringen haar opmerkingen over de door dit Bureau ontworpen lijst te vragen.

De commissie belast met de behandeling van de rapporten over de *coût de la vie* en de *salaires réels*, (d.w.z. de werkelijke loonen, waarbij rekening is gehouden met de kosten van het levensonderhoud, in tegenstelling dus met de geldloonen) zag zich voor een niet lichte taak geplaatst.

De moeilijkheden van theoretischen en van practischen aard, die zich bij deze beide, aan elkaar verwante onderwerpen voordoen, zijn van dien aard, dat niet te verwachten was dat men tot een allen geheel bevredigende oplossing zou komen. In meer opzichten heeft men zich tevreden moeten stellen met het aangeven van middelen ter verkrijging van benaderende resultaten. Men besloot om de bespreking van de methoden van samenstelling van indexcijfers, noodig voor eene internationale vergelijking van de werkelijke loonen tot later uit te stellen, en zich ditmaal te bepalen tot het onderzoek van de beginselen, volgens welke indexcijfers moeten worden samengesteld, waarvan het doel is de wijzigingen na te gaan, welke zich in den loop van den tijd in een en hetzelfde land voordoen.

Er zijn drie methodes: 1o. die der „budgets-types” of „budgets-familiaux”, waarbij de gegevens noodig voor de vaststelling van de verbruikcoëfficiënten der verschillende artikelen rechtstreeks bij de gezinnen verzameld worden, 2o. die van de „consommation globale”, waarbij de coëfficiënten gebaseerd zijn op het totaal verbruik van een land, berekend door van de som van productie en invoer van elk der verschillende artikelen den uitvoer af te trekken, 3o. de methode van het „budget théorique”, waarbij een gefingeerd budget ontworpen wordt, deels op grond van de voedingswaarde der verschillende voedingsmiddelen in calorieën en waarbij uitgegaan wordt van het minimum dat een mensch noodig heeft, deels op grond van andere beschikbare gegevens. Terwijl de twee eerste methodes geschikt zijn in tijden, waarin het verbruik der verschillende artikelen slechts weinig varieert, kan de laatste methode diensten bewijzen bij belangrijke en snelle wijzigingen in kwaliteit en kwantiteit van het verbruik; vandaar dat ze dan ook toepassing heeft gevonden in Centraal-Europa.

Een aantal resoluties werd aangenomen, waarin o.a. de wenschelijkheid werd uitgesproken, dat elk land statistieken van de kosten van het levensonderhoud zal publiceeren, aangevende de prijzen van levensmiddelen, kleeding, verwarming en verlichting, huishuur en van de overige artikelen. Naar aanlei-

¹⁾ Zie „Econ.-Stat. Ber.” van 13 Febr. '24 blz. 154 en vlg.

ding van het van Nederl. zijde aangesneden vraagstuk van de al of niet opnemings directe belastingen onder de uitgaven, werd besloten, dat de gegevens voor zooveel mogelijk in staat zouden moeten stellen het verschil na te gaan indien deze belastingen wel en indien ze niet meegerekend werden. Verder spreken de resoluties de wenschelijkheid uit, om afzonderlijke indexcijfers te berekenen voor die groepen van arbeiders en voor die streken, welke in economisch opzicht aanmerkelijk van de andere afwijken. Bij combinatie der bijzondere indexcijfers tot een nationaal indexcijfer ware rekening te houden met den omvang van elke groep. Als de beste wijze om te komen tot vaststelling der verbruikscoefficienten werd aanbevolen de methode van het budget-familial, gebaseerd op eene enquête naar de gemiddelde uitgaven van een aantal gezinnen gedurende een bepaalde periode.

Verder werd aanbevolen om in landen, waar de enquête naar het budget-familial reeds eenige jaren geleden plaats gehad had, een nieuw onderzoek in te stellen en ook om internationaal een en hetzelfde jaar als basis voor een nieuw te beginnen serie indices aan te nemen.¹⁾

Wij kunnen van dit onderwerp niet afstappen zonder het in hooge mate te betreuren, dat het Nederlandsche Centraal Bureau voor de Statistiek niet in de gelegenheid is iets op dit gebied te doen. Bekend is, dat de Regeering zich niet heeft kunnen vereenigen met het in 1921 door de Centr. Comm. v. d. Stat. gedane voorstel tot het instellen van een budget-statistiek in een aantal gemeenten over het geheele land verspreid. Dank zij de bemoeiingen van het Gemeentelijk Statistisch Bureau te Amsterdam beschikken wij over een uitstekende statistiek voor de hoofdstad des lands, een voorbeeld door 's-Gravenhage gevolgd, maar omtrent de kosten van het levensonderhoud in onze voornaamste industrieplaatsen, in de mijnstreek, op het platteland weten wij niets. Mooi is dit niet voor een land, waar nog wel het Office Permanent van het Inst. Intern. de Stat. gevestigd is! In Egypte b.v. publiceert men afzonderlijke indexcijfers voor Cairo, de andere gouvernementen, Opper- en Neder-Egypte.¹⁾

De besprekingen over de *reële loonen* waren voor een groot deel gewijd aan de internationale vergelijkingen van de loonen, welke het B.I.T. sedert eenigen tijd publiceert in de *Revue internationale du Travail* en waarvan Ir. B. Bölger een beschrijving gaf in de „Econ.-Stat. Ber.” van 7 Januari j.l. blz. 7 en vlg.

Daar deze indexcijfers niet beschouwd kunnen worden de werkelijke verschillen in den levensstandaard der arbeiders, welke zich in de verschillende landen onderling voordoen, aan te geven, werd de wensch uitgesproken, dat een tweede serie indexcijfers samengesteld zou worden, parallel aan de eerste, waaruit het verschil in niveau van het leven der arbeidersklassen in de verschillende landen zou blijken. Daarbij zou men moeten uitgaan van de werkelijke verdiensten van de arbeidersgezinnen (niet van de gezinshoofden alleen) en rekening houden met het verschil in de physiologische behoeften der bevolking, als gevolg van verschil in ras en klimaat. Er werd op aangedrongen, dat het B.I.T. een zoo nauwkeurig mogelijke beschrijving van de gevolgde methode van berekening zou geven en daarbij alle reserves vermelden waaronder de uitkomsten slechts aanvaard zouden mogen worden.

Wat ten slotte de statistiek van de *werkloosheid* betreft, meende de conferentie dat voor die landen, waar een uitgebreid systeem van verzekering tegen werkloosheid bestaat, de gegevens welke hierdoor ver-

kregen kunnen worden, de beste basis voor de werkloosheidsstatistiek vormen.

Deze statistieken zouden minstens de volgende inlichtingen moeten geven: 1o. ééns per jaar, het totaal aantal verzekerden, voor zoover mogelijk in verhouding tot het totaal aantal arbeiders; 2o. ééns per maand het absoluut aantal werklozen, die uitkeering ontvingen en het absoluut aantal verzekerde werklozen onverschillig of zij al dan niet uitkeering ontvingen, op één bepaalden datum; 3o. ééns per maand, de verhouding tusschen het aantal verzekerde werklozen (onverschillig of zij al dan niet uitkeering ontvingen) en het aantal verzekerden, op één bepaalden dag; 4o. elk jaar, het totaal bedrag der uitkeeringen.

Wie met de Nederlandsche Statistiek bekend is, weet dat deze veel verder gaat. Wij geven niet het aantal werklozen op één bepaalden dag, maar het aantal werklozen, dat in den loop van elke week als zoodanig ingeschreven is. Verder publiceert het C. Bur. v. d. Stat. een „indexcijfer” der werkloosheid, dat de verhouding aangeeft tusschen het werkelijk aantal dagen werkloosheid (incl. partieele werkloosheid) en het aantal dagen dat alle in het onderzoek betrokkenen werkloos hadden kunnen zijn. Door den Nederl. gedelegeerde is in verband hiermede ter conferentie medegedeeld, dat niet te verwachten was dat Nederland zijn veel betere statistiek zou wijzigen, noch dat daarenvens een statistiek zou worden samengesteld, welke aan de bovengenoemde verlangens beantwoordde. Immers daarvoor zouden o.a. wijziging in de administratie der werkloosheidskassen en vermeerdering van personeel aan het Centr. Bur. noodig zijn.

Met algemeene stemmen werd in de séance plénière besloten in de resoluties de bijzondere aandacht op de methode der Nederlandsche werkloosheidsstatistiek te vestigen.

Van de vele overige resoluties vermelden wij kortheidshalve alleen die, waarbij de wenschelijkheid uitgesproken werd om bij gebreke van statistieken, gebaseerd op verplichte of facultatieve verzekering, bij de vakverenigingen gegevens te verzamelen, voorts die waarbij aanbevelingen gedaan werden ten opzichte van de statistiek der arbeidsbeurzen, evenals van de statistiek van de bedrijvigheid. Laatstbedoelde statistiek behoort een periodiek overzicht te geven van het aantal arbeiders in dienst bij een representatief aantal speciaal uitgekozen ondernemingen; een statistiek welke in Nederland nog niet bestaat.

Wij besluiten dit artikel met mededeeling dat ter voorkoming van verwarring als gevolg van onafhankelijk van elkaar genomen besluiten, onlangs een Commission mixte — wel te onderscheiden van de hiervoor genoemde Commission d'Etudes — tot stand gekomen is, bestaande uit vertegenwoordigers van het Inst. Int. de Stat. en het B.I.T. Bij deze Commissie, waarin o.a. Prof. Mr. H. W. Methorst zitting heeft, zijn thans in onderzoek de statistieken van de ongevallen (behandeld op de 1ste Conferentie der arbeidsstatistici), de werkelijke loonen, de kosten van het levensonderhoud en de werkloosheid. De uit te brengen rapporten zullen later behandeld worden in een der zittingen van het Instituut.

Augustus 1925.

E. W. VAN DAM VAN ISSELT.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het gebruikelijke overzicht van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand Juli 1925, vergeleken met de overeenkomstige cijfers van Juli 1924.

De gewone middelen brachten in de afgelopen maand f 37.400.300 op tegen f 37.362.800 in Juli 1924 en vertoonen mitsdien een vooruitgang van f 37.500. Neemt men evenwel in aanmerking, dat de rijwiabelasting, die in Juli 1924 nog geen bate voor de schatkist afwierp, ditmaal nog f 160.600 opleverde, dan blijkt, dat de overige middelen in de afge-

¹⁾ De volledige tekst van alle op de Conferentie aangenomen resoluties wordt opgenomen in het Maandschrift van het Centr. Bureau v. d. Statistiek, afl. 8, 1925.

¹⁾ Zie Report on Cost of Living, uitgegeven door het Statistical Department, Cairo 1920 en verder de „Monthly Statistics”.

loopen maand *f* 123.100 minder hebben opgebracht dan in de overeenkomstige maand van het vorige jaar.

De totale opbrengst in de afgelopen maand overtrof de raming met een bedrag van *f* 2.571.800.

De opbrengst over de eerste zeven maanden van 1925 bedroeg *f* 18.930.700 meer dan de opbrengst in hetzelfde tijdvak van het vorige jaar, terwijl de raming met *f* 21.457.200 werd overschreden. Laat men echter, om een meer zuivere vergelijking te krijgen, ook hierbij de rijwielbelasting, die dit jaar in totaal reeds *f* 6.419.400 opleverde, buiten beschouwing, dan blijkt, dat de opbrengst in het vorige jaar en de raming met onderscheidenlijk *f* 12.511.300 en *f* 17.954.400 werden overtroffen.

In vergelijking met de overeenkomstige maand des vorigen jaars vertoonden de grondbelasting, de dividend- en tantiëmebelasting, de wijn-, de gedistilleerd-, de zout- en de bieraccijns, de zegelrechten, de registratierechten, de invoerrechten, de statistiekrechten, de domeinen en de loodsgelden en van de kleinere middelen de belasting op gouden en zilveren werken en het recht op de mijnen een hooger opbrengstcijfer. Daarentegen brachten minder op de personeele belasting, de inkomstenbelasting, de vermogensbelasting, de suiker-, de geslacht- en de tabaksaccijns en de successierechten. Het geheel maakt een bevredigenden indruk.

Evenals in al de vorige maanden van dit jaar gaf de grondbelasting ook nu een hoogere opbrengst te zien dan in Juli 1924; het voordeelig verschil beliep ditmaal niet minder dan *f* 511.400. Daarentegen vertoonde de personeele belasting thans een lager opbrengstcijfer (van *f* 61.000), een gering verschil overigens, dat geheel gecompenseerd wordt door de ruimere ontvangsten van dit middel in vorige maanden. De opbrengsten der beide hierbedoelde belastingen in de eerste 7 maanden van 1925 kwamen resp. *f* 1.843.800 en *f* 1.204.400 uit boven die van hetzelfde tijdvak van het vorige jaar. Ook de raming werd, gerekend naar de eerste 7 maanden, bij de grondbelasting overschreden, n.l. met *f* 3.381.800; bij de personeele belasting bleef de opbrengst evenwel *f* 2.133.700 bij de raming ten achter. Wat de grondbelasting betreft, verlieze men hierbij niet uit het oog, dat de betaling ervan feitelijk eerst in de maanden Juni en Juli van elk jaar begint.

De inkomstenbelasting gaf een mindere opbrengst te boeken dan in Juli 1924. Het decrees bedroeg ditmaal niet minder dan *f* 1.576.900, waarin ongetwijfeld de nawerking van het ongunstig economisch verleden is te onderkennen. Vergelijkt men de ontvangsten uit deze belasting over de eerste zeven maanden van 1924 en 1925, dan blijkt, dat de opbrengsten zich als volgt over de verschillende dienstjaren splitsen:

	Jan. t/m. Juli 1924.	Jan. t/m. Juli 1925.
1920/21	<i>f</i> 888.300	—
1921/22	„ 3.315.500	—
1922/23	„ 11.835.500	<i>f</i> 2.834.100
1923/24	„ 45.938.400	„ 8.553.800
1924/25	„ 984.500	„ 48.308.300
1925/26	—	„ 1.327.000
	<i>f</i> 62.962.200	<i>f</i> 61.023.200

De vergelijking valt dus in het voordeel van 1924 uit en dit niettegenstaande het feit, dat de snellere invordering en de scherpere controle nog steeds haar invloed doen gevoelen. Ook blijkt hieruit weer, hoe uiterst voorzichtig men moet zijn, om uit den loop, van dit middel in een bepaalde maand een conclusie te trekken. Aangeteekend zij nog, dat de raming in de eerste 7 maanden met *f* 11.439.900 werd overschreden; hetgeen evenwel niets zegt omtrent de ontvangsten, die uit dit middel nog in de resterende maanden van het jaar mogen worden verwacht.

De dividend- en tantiëmebelasting accreerde met *f* 384.300 en leverde thans *f* 2.318.400 voor de schat-

kist op. Gezien het feit, dat dit middel ook reeds ruim vloeide in de beide vorige maanden, mag hieruit wel worden afgeleid, dat de bedrijfsresultaten van vele ondernemingen zich in gunstigen zin gewijzigd hebben. De opbrengst in de eerste 7 maanden van 1925 kwam *f* 2.866.600 uit boven die van hetzelfde tijdvak van 1924, terwijl de raming met *f* 1.539.200 werd overschreden. Toch dient nog te worden afgewacht, of het ruimer vloeien van dit middel zich ook in de komende maanden zal voortzetten. Indien men n.l. bedenkt, dat de dividend- en tantiëmebelasting in Augustus 1924 niet minder dan *f* 5.280.800 opleverde, dan blijkt wel, dat het nog geenszins vaststaat, dat de totale opbrengst van 1925 die van het vorige jaar zal overtreffen.

Voor de mindere opbrengst der vermogensbelasting (*f* 59.400) kan geen bepaalde reden worden opgegeven. Bezieet men de opbrengst van deze belasting over de eerste 7 maanden, dan blijkt, dat 1925 een surplus boven het vorige jaar heeft opgeleverd van *f* 47.900. De raming werd evenwel niet bereikt; zij bedroeg *f* 233.100 meer dan de opbrengst van Januari tot en met Juli van het loopende jaar.

De suikeraccijns daalde ditmaal met *f* 178.600; neemt men evenwel in aanmerking, dat dit middel in de voorafgaande maanden bijzonder ruim heeft gevloeid, dan behoeft dit cijfer geen onrust te verwekken. De wijnaccijns steeg daarentegen met *f* 21.600; ook voor dit accres is de oorzaak niet aanwijsbaar. De gedistilleerdaccijns gaf ditmaal een hoogere opbrengst (van *f* 142.700), daar in de maand Juli vijf betaaldagen (Donderdagen) vielen; dit is in vier maanden van dit jaar het geval. Over het geheel genomen blijft de loop van dit middel teleurstellend; in de eerste 7 maanden van 1925 werd *f* 1.019.400 minder ontvangen dan in het overeenkomstige tijdvak van 1924, terwijl de raming voor eerstgenoemde periode de opbrengst met *f* 2.867.200 overtrof. De zoutaccijns nam met *f* 11.300 toe door meer verbruik van binnenlandsch zout, terwijl de bieraccijns nog *f* 105.600 klom boven de ontvangst van Juli 1924, toen de op 12 Mei 1924 in werking getreden accijnsverhoging haar invloed reeds gevoelen deed. Het warme weder en het drukke vreemdelingenverkeer bevorderen uiteraard het verbruik. Voor het geringe verschil in de opbrengst van den geslachtaccijns (in Juli 1925 *f* 33.700) is geen reden op te geven; wellicht vormt de daling der veeprijzen een factor van betekenis. Ten slotte moge worden gewezen op den tabaksaccijns, die *f* 188.700 minder inbracht dan in Juli 1924. De verhoging van dezen accijns zou wegens het vervallen van den crediettermijn van 6 maanden voor het eerst over Juli 1925 een hoogere opbrengst hebben moeten opleveren. Dat de opbrengst echter voorloopig teleurstellend blijkt te zijn, is vermoedelijk toe te schrijven aan het feit, dat vrij groote voorraden vóór het in werking treden van de accijnsverhoging zijn opgeslagen en de verhoging dus nog niet haar vollen invloed kan doen gevoelen.

Van de middelen, die meer in direct verband staan met het zakenleven, brachten de zegelrechten *f* 528.100 meer op, waarvan *f* 258.500 op rekening van de beursbelasting komt, terwijl de registratierechten *f* 58.100 oplepen. In deze cijfers weerspiegelen zich de meerdere handel ter beurze en de vele overdrachten van vast goed. De invoerrechten gingen met *f* 673.800 vooruit, een gevolg van de inwerkingtreding der nieuwe Tariefwet op 1 Juli j.l. De loodsgelden liepen met *f* 43.200 op en de statistiekrechten met *f* 8500. Al deze cijfers stemmen tot tevredenheid, omdat het alles wijst op een opleving van den handel en een terugkeer tot een betere conjunctuur.

De rijwielbelasting leverde nog een bate op van *f* 160.500; in het geheel werd in het loopende jaar *f* 6.419.400 ontvangen, d.i. *f* 1.419.400 boven de raming, waaruit blijkt, dat reeds voor 2.139.800 rijwie-

len belasting werd betaald. Ter vergelijking dient, dat 1924 in totaal slechts f 5.300.000 voor de schatkist opleverde.

Ten slotte moge nog worden gewezen op de successierechten, die f 527.400 terugliepen; op de domeinen, die f 7000 meer opbrachten; op het recht op de mijnen, dat f 18.700 meer opleverde dan in Juli 1924; en op de belasting op gouden en zilveren werken, die f 1400 vooruitging. Naar verluidt, zou de malaise in de goud- en zilverbranche groot zijn; dat de hierbedoelde belasting niettemin toch op peil blijft, is dan ook slechts te danken aan het scherpere toezicht.

De inkomsten van het „Leeningfonds 1914“ bedroegen in de afgelopen maand f 6.987.300 (raming rond f 7.783.000), waarvan ruim 18,65 ton aan de Verdedigingsbelastingen is te danken. De opbrengst over de eerste zeven maanden was f 57.768.400 (vorig jaar f 58.971.800).

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

HET NIEUWE DUITSCHE TARIEF EN HET DUITSCH-BELGISCHE HANDELSVERDRAG.

Dr. W. Greiling te Hamburg schrijft ons:

Onder een algemeen gebrek aan belangstelling bij het Duitse volk heeft de Rijksdag alle hem voorgelegde tarief- en handelspolitieke kwesties in een ijlend tempo afgehandeld. Het nieuwe tarief zal ten deele reeds 1 September van kracht worden. Het besluit van den Rijksdag schrijft voor, dat het op zijn laatst den 1sten October in werking moet zijn. De moeilijkheden, een deel van het Centrum voor de tariefpolitiek der zware industrie en der agrariërs, welke hoogen verbruiker belastende, beschermende rechten nastreeft, te winnen, leidden nog tot eenige wijzigingen in het ontwerp. In het nummer van dit weekblad van 3 Juni l.l. is het ontwerp, zooals het oorspronkelijk uitzag, besproken. De thans plaats gehad hebbende wijzigingen hebben op ongeveer 35 tariefnummers betrekking. De geldigheid van het geheele tarief loopt 31 Juli 1927 af. Na dit tijdstip hoopt men, dat het dan gereed gekomen definitieve tarief van kracht zal worden. Voor de, den Duitschen consument het meest belastende rechten is een overgangstijdperk ingevoerd, dat tot 31 Juli 1926 duurt en gedurende hetwelk verlaagde rechten gelden. Zoo wordt gedurende den overgangstijd o.a. het invoerrecht op boter van M. 30 tot M. 22,50 per 100 KG., dat op vleesch van M. 35 op M. 21, resp. M. 24 en dat op varkensspek van M. 24 op M. 14 per 100 KG. verlaagd. Onder de wijzigingen verdienen vermelding de verhooging van het recht op eenvoudig toe bereide augurken van M. 4 op M. 30 per 100 KG., de invoering van een recht van M. 40 per 100 KG. op afzonderlijk verpakte tafelkaas van tot 2½ KG. gewicht en van M. 30 op andere kaas. Het kaasrecht treft hoofdzakelijk Nederland. De Duitse invoer van harde kaas bedroeg gedurende het eerste halfjaar 1925 29.991.000 KG. ter waarde van M. 66,7 miljoen. Hiervan kwam alleen 16.523.000 KG. uit Holland.

Nadat het tarief was aangenomen, werden alle bij den Rijksdag ingediende handelsverdragen meest zonder debat, geratificeerd. Dit waren de handelsverdragen met de Vereenigde Staten, Engeland, de Belgisch-Luxemburgsche kolonie, Griekenland en Turkije en de Saar-overeenkomst met Frankrijk. Onder deze handelsverdragen bevat het Duitisch-Belgische als eerste, talrijke door onderhandeling tot stand gekomen rechten, die reeds verlagingen der rechten van het nieuwe tarief beteekenen. Het is het bijzondere van het nieuwe Duitse tarief, dat het in tegenstelling tot de tarieven van andere beschermende landen geen minimum-rechten kent (met uitzondering van voor de slachtbank bestemde dieren, waarvoor een minimum recht van M. 13 per 100 KG. is vastgesteld), zoodat door handelsverdragen alle rechten kunnen worden verlaagd. In welken omvang dit geschiedt wordt natuurlijk bepaald door de concessies, welke de be-

langrijkste tegenpartijen doen. De rechtenverlagingen, welke België werden toegestaan, werden enerzijds door den wensch gedictieerd, een voorbeeld te geven van Duitschlands bereidwilligheid, zijn tarief te verlagen, anderzijds ook door de overweging, nog voldoende compensatie-objecten over te houden voor de onderhandelingen met de overige beschermende landen, die, zooals Frankrijk, veelal dezelfde goederen naar Duitschland uitvoeren als België. Van de België verleende tariefsverlaging profiteeren automatisch alle landen, die in Duitschland meestbegünstiging genieten, zooals b.v. Nederland.

De Duitse concessie, die principieel van de meeste beteekenis is, is de rechtenverlaging voor Vlaamsche, Brabantsche en Ardenner paarden, van M. 500 tot M. 140 per stuk. Deze concessie beteekent intusschen, dat, vergeleken bij de tot dusverre gegolden hebbende rechten nog een verhooging van 55 pCt. en met de vooroorlogsrechten vergeleken, nog een van 100 à 180 pCt. aanwezig is. Zij beteekent echter tezelfdertijd een afzien van het hooge recht, dat het nog maar juist aangenomen tarief bevat, aangezien via de meestbegünstiging het invoerrecht op paarden, ook wat andere landen met andere rassen aangaat, zeer waarschijnlijk zal worden verlaagd. De totale Duitse invoer van paarden had in het eerste halfjaar 1925 een waarde van ongeveer M. 20 miljoen, waarvan uit België ongeveer M. 2½ à 3 miljoen, uit Holland circa M. 2½ miljoen en uit Denemarken circa M. 7½ miljoen. Even belangrijk voor Nederland als voor België is ook de verlaging van het invoerrecht op aardappelen gedurende de maand Juli van M. 4 op M. 1½ per 100 KG. en de vergaande verlaging der groentenrechten. De Duitse groentenvoer beliep in het eerste halfjaar 1925 ongeveer M. 62 miljoen, hoewel de oogst- en de invoertijd hoofdzakelijk in het tweede halfjaar vallen. Ongeveer de helft van den Duitschen groentenvoer komt uit Nederland. Verlaagd werd het invoerrecht op asperges van M. 20 op M. 10 gedurende de maanden Mei en Juni, dat op tomaten van M. 20 op M. 12 gedurende de maanden Mei-Juli, dat op bloemkool van M. 20 tot M. 5 gedurende Juni-October, dat op rabarber van M. 20 op M. 4 van 16 April-30 Juni, het recht op bleekselderij, Brusselsch lof en bladspinazie van M. 10 op M. 4 en het recht op erwten, boonen, wortelen en snijsla van M. 10 op M. 5 gedurende de voornaamste oogstmaanden (alles per 100 KG.). Verdere verlagingen hebben betrekking op cichorei, potplanten, vruchtbomen, struiken met kluit, bloembollen, appels, peren en pruimen, welke producten in grooteren omvang Luxemburgsche dan Belgische uitvoerproducten zijn.

De verlagingen, welke Duitschland voor industriele producten heeft toegestaan, strekken zich uit over wollen garens, gemengde weefsels, bepaalde linnen garens, drijfriemen, luchtbanden, motorrijtuigen, holglas, films en handvuurwapens. Duitschland en België hebben ieder precies 75 posten van hun tarief verlaagd. De verlagingen aan Belgischen kant strekken zich uit over specifiek Duitse industrieartikelen, als zekere kleurstoffen, pelswerk, passementwaren en gebreide goederen, papierwaren, klein ijzerwerk, bepaalde machines en electro-technische artikelen, medische apparaten en optische artikelen, speelgoed en muziekinstrumenten.

Het Duitisch-Belgische verdrag kan op zijn vroegst na twee jaren, wanneer 6 maanden tevoren opzegging plaats vindt, buiten werking treden. Het wordt een voorloopige overeenkomst genoemd, aangezien de bepalingen in het algemeen zeer kort en summier zijn en later door meer uitgebreide zullen worden vervangen. De overeenkomst stelt zich op den grondslag van volkomen wederkeerige meestbegünstiging, die in zake verblijf- en vestigingsrechten, belastingheffing, industrieel eigendom en scheepvaart ook direct zal worden doorgevoerd. De meestbegünstiging ten aanzien

der tarieven zal echter voorloopig met een beperking in werking treden. Gedurende een overgangstijdperk van 6 tot 12 maanden zijn voor sommige der genoemde goederen in het verkeer tusschen de beide staten hogere rechten van kracht dan anderen staten reeds werden toegestaan. Oorzaak dezer beperking was de bezorgdheid van België, dat de nieuw ontstane industrieën in het Noord-Oosten, de Kempen, voor de Duitsche concurrentie zouden bezwijken, wanneer zij geen gelegenheid krijgen, zich hierop in te stellen.

Het handelsverkeer tusschen Duitschland en België-Luxemburg is na den oorlog aanzienlijk achteruitgegaan. In 1913 leverde Duitschland 14,2 pCt. van den geheelen Belgisch-Luxemburgschen invoer en ontving het 23,5 pCt. van den uitvoer. In 1923 daalde zijn aandeel tot 6,4 pCt. van den invoer en 3,7 pCt. van den uitvoer.

In 1924 steeg dit weer tot 9,4 pCt. van den invoer en 10,4 pCt. van den uitvoer. Wat den invoer aangaat traden Fransche goederen in hoofdzaak in de plaats van de Duitsche, terwijl de geringe stijging van den Belgischen uitvoer naar Groot-Brittannië, de Vereenigde Staten en Nederland de vermindering van dien naar Duitschland niet kon compenseeren.

Dr. W. GREILING.

DE FINANCIËELE TOESTAND VAN FRANKRIJK EN DE NIEUWE LEENING.

Prof. Bertrand Nogaro te Parijs schrijft ons:

Ik heb in mijn vorige brieven uiteengezet, hoe de Fransche begrooting voor 1925 na vele wederwaardigheden is opgesteld en ten slotte, op 13 Juli jl., werd aangenomen. Het spreekt vanzelf, dat de lange duur der beraadslagingen talrijke verschillen heeft doen ontstaan tusschen het oorspronkelijke ontwerp, zooals dit was ingediend door den heer Clémentel, Minister van Financiën in het kabinet Herriot en de begrooting, welke onder het ministerie Painlevé is aangenomen. Evenwel zijn eenerzijds enkele der voornaamste, door de Commissie voor de Financiën uit de Kamer voorgestelde wijzigingen, — in het bijzonder de gedeeltelijke afschaffing der omzetbelasting — grootendeels terzijde gesteld, daar dit laatste voorstel slechts is verwezenlijkt ten aanzien van den verkoop van steenkolen en vleesch. Anderzijds heeft de nieuwe Minister van Financiën, Caillaux, ervan moeten afzien, voor het reces de verhooging van de zakelijke belasting op het inkomen te doen behandelen, die aanvankelijk voor hem een voorwaarde voor het begrotingsevenwicht scheen te zijn.

Dit laatste is niettemin vrijwel bereikt en de moeilijkheden van het oogenblik zijn niet hierin gelegen. Deze vloeien nog steeds voort uit het afloopen van vlottende schuld. Evenwel dient te worden opgemerkt, dat, vooral de laatste twee maanden, de toestand zich aanzienlijk heeft verbeterd. De aflossingen van „bons du trésor” hebben opgehouden de nieuwe inschrijvingen te overtreffen. Dit resultaat is, ten minste gedeeltelijk, waarschijnlijk wel het gevolg van de uitgifte van nieuwe bankbiljetten, waartoe op het einde van het ministerie Herriot en ook nog onder het ministerie Painlevé op 26 Juni ll. besloten werd, hoewel tot dusverre slechts een zeer gematigd gebruik van de aan de Regeering verleende machtiging is gemaakt. Voorts gaat de uitgifte van de consolidatieleening voort, waarop de inschrijving 4 September a.s. sluit. Deze leening is van het 4 pCt.-type, doch met wisselkoersgarantie, d.w.z. dat in geval van een daling van den franc den houder een aanvullende rente wordt toegekend, in verhouding tot de stijging van den pondenkoers. Bovendien is deze leening vrijgesteld van alle belastingen, zelfs van de algemeene, progressieve inkomstenbelasting, hetgeen maakt, dat de rentevoet voor de rijke inschrijvers aanzienlijk hooger is dan voor de andere.

Deze laatste bijzonderheid heeft niet nagelaten hevige protesten uit te lokken, hoewel deze in het

parlement maar weinig tot uiting zijn gekomen. Inderdaad was het dan ook duidelijk, dat deze voorwaarde den Minister van Financiën door de bankiers, wier hulp voor de uitgifte der leening vereischt werd, was opgelegd. Hieraan moet intusschen worden toegevoegd, dat de inschrijving plaats vindt door middel van „bons de la défense nationale”, welke reeds denzelfden fiscalen vrijdom genieten.

Overigens heeft de Minister slechts met grooten tegenzin ingestemd met het beginsel van de wisselkoers-garantie. Hij heeft zich echter tenslotte laten overtuigen van de noodzaak, voor de consolidatie van de vlottende schuld tot een nieuwe leus zijn toevlucht te nemen; ongetwijfeld is hij daartoe ook bewogen door het vooruitzicht op een nominaal lagen rentevoet, welke hem de gelukkige dagen van vóór den oorlog in herinnering riep.

Alles bijeengenomen vertoonden de omstandigheden waaronder de nieuwe leening wordt uitgegeven, zich als volgt aan de financiers, welke daarmede werden belast. „De Fransche kapitalisten” dachten zij, „geven blijk van een voorkeur voor buitenlandsche waarden, dank zij welke hun kapitaal in francs althans in verhouding tot de daling van den franc is gegroeid, doch waarover zij vaak slechts een belachelijk lage rente genieten. Zij hebben er dus alle voordeel bij, thans hun internationale fondsen in Fransche waarden om te zetten, welke dezelfde waarborgen bieden, terwijl hun een meer voordeelige rente wordt verzekerd.” Deze redeneering gaat vrij aardig op, in zoverre zij betrekking heeft op de stedelingen, de cliëntèle onder de „bourgeoisie.” Ongelukkig geldt zij echter maar weinig voor de kleine plattelandsspaarders. Deze hebben nog maar in geringe mate de gewoonte aangenomen, op internationale waarden in te schrijven en redeneeren als volgt: „De nieuwe leening bevat wel een wisselkoersgarantie, doch een ieder hoopt, dat deze niet in werking zal behoeven te treden. In dat geval maken wij maar 4 pCt. (de kleine bezitters profiteeren immers niet van de vrijstelling van progressieve inkomstenbelasting, omdat zij daaraan niet zijn onderworpen) en de „bons du trésor” geven ten minste 5 pCt.”

Deze laatste redeneering is op zichzelf eveneens juist en volgens de tot dusverre ontvangen inlichtingen schijnt het wel, dat, indien de 4 pCt. leening al eenig succes in de steden heeft, het haar op het land weinig voorspoedig gaat. Het lijkt er op alsof het, ten einde de beide groepen der cliëntèle gunstig te stemmen, goed zou zijn geweest, hun de keuze te laten tusschen een 4 pCt. leening met wisselkoersgarantie en een 5/5¹/₂ pCt. zonder deze.

Alles bijeengenomen schijnt de nieuwe Minister van Financiën te snel tegen de dwalingen van zijn voorgangers te hebben willen reageeren. De heer Clémentel had ongetwijfeld het staatscrediet een slag toegebracht door over te gaan tot een leening van een ongelukkig type (100 francs à 5 pCt. en aflosbaar tegen 150 franc in 10 jaren), doch het groote publiek is van het 4 pCt. type afgewend en „valoriseert” niet de koersgarantie, welke hem wordt geboden.

Erkend dient evenwel te worden, dat, al schijnt de nieuwe leening zich op het oogenblik nog niet als een zeer groot succes aan te kondigen, het vertrouwen geenszins is geschokt. Integendeel, juist omdat de groote massa van het publiek niet in een ernstige depreciatie van den franc gelooft, waardeert zij de koersgarantie maar weinig en geeft zij de voorkeur aan een hogere rente in papieren francs.

Voorts hebben de Fransche boeren de gewoonte aangenomen, hun besparingen in „bons” met korten looptijd te beleggen, hetgeen blijkt uit het feit, dat sinds het staken der steunaankopen de „rente” moeilijk verkoopbaar is en dat wegens den tot dusverre steeds stijgenden rentevoet het weinige, dat van vóór de laatste leeningen uitgegeven „rente”

verkocht kon worden, verlies opleverde. De „bons”, automatisch na verloop van 3 maanden, 6 maanden of een jaar aflosbaar, stelt in staat, zoowel aan de verkoopmoeilijkheid als aan het risico eener kapitaalwaardedaling te ontsnappen.

Men ziet zich dus tegenover dit nieuwe, zeer belangrijke feit gesteld, dat er een cliëntèle bestaat, gewend stukken vlottende schuld aan te houden, doch weinig geneigd zich aan een consolidatie-operatie te onderwerpen. Men zal haar slechts langzaam tot de „rentes perpétuelles” kunnen terugvoeren, door haar een als normaal beschouwde rente aan te bieden — zonder evenwel den rentevoet opnieuw te verhoogen — en door weder een ondersteuningsfonds in te stellen, zoowel om den koers te handhaven, als om houders in staat te stellen hun stukken zoo noodig zonder moeilijkheden te verkoopen.

In afwachting daarvan schijnt het wel, alsof men zich moet gewennen aan een vlottende schuld, welke buiten verhouding staat tot hetgeen de traditioneele opvattingen als toelaatbaar beschouwen en aan de noodzaak eener tamelijk elastische fiduciaire circulatie, om te vermijden, dat de banken, die ook een aanzienlijk deel van de vlottende schuld aanhouden, zich van tijd tot tijd hun „bons” in portefeuille doen uitbetalen, ten einde handel en industrie crediet te kunnen verstrekken.

Alles bijeen genomen zijn de maatregelen, waartoe men door een politiek, die nu eens dit, dan dat probeerde, is gebracht, misschien wel die, waartoe een beredeneerde en op een onderzoek der feiten gebaseerde politiek zou hebben gevoerd. Frankrijk heeft de laatste maanden tweemaal de biljettengrens, die men tot dusver streng had willen handhaven, moeten verhoogen, ten einde dreigend gevaar voor de kaspositie af te weren. Nu heeft, ondanks de pessimistische voorstellingen van de uiterste rechter- en linkerzijde, deze „inflatie” tot geenerlei paniek aanleiding gegeven; de wisselkoers is vrij stabiel gebleven, — vooral na de laatste emissie, welke toch een meer kunstmatig karakter had dan de eerste, daar zij bestemd was te dienen voor ev. aflossing van „bons” en obligatiën — en tenslotte heeft de vernieuwing van „bons du trésor” haar normalen loop hernomen.

* * *

De financieele politiek blijft in de eerste plaats algemeene politiek en waarschijnlijk zal de linker-vleugel der socialisten, welke zich vierkant tegen het ministerie Painlevé heeft verklaard, op financieel terrein haar eersten aanval doen, wanneer de Kamers weer bijeenkomen.

Het is intusschen vrij vreemd te constateeren, dat de financieele doctrinairen onder de socialisten behooren tot hen, die het meest hechten aan de klassieke beginselen. Waar is, dat zij het denkbeeld eener heffing van het kapitaal naar voren hebben gebracht, welk denkbeeld zij overigens hebben verdronken in een technisch vrij moeilijk uit te voeren ontwerp dat, alles bijeen genomen, vrij onschadelijk was, doch buiten deze theoretische stoutmoedigheid hebben zij getuigenis afgelegd van een vrij naïef geloof in de simplistische leer in zake „inflatie” en wisselkoersen, op dit terrein de publicisten der uiterste rechterzijde ontmoetend. Wat de belastingen aangaat volharden zij bij de evenzeer simplistische leer van den oorlog aan de indirecte belastingen, hoewel zij in hun ontwerpen de omzetbelasting nooit anders dan door andere consumptiebelastingen hebben weten te vervangen. Van die zijde kan men op het oogenblik dus geen belangrijke nieuwe dingen verwachten.

Wat de partijen der rechterzijde aangaat, deze beschikken over enkele goede financieele technici, doch zij hebben op het oogenblik geen welomlijnde beginselen. Misschien echter zijn zij minder ongerust over de invoering van nieuwe, door de omstandig-

heden opgelegde maatregelen dan de groepen der linkerzijde.

Zal de radicale partij, die op het oogenblik de talrijkste in de Kamer is, haar financieele inzichten eenigszins vernieuwen? Deze zijn tot dusverre verdeeld tusschen haar traditie en de stoutmoedige voorstellen der socialisten, welke het echter tot dusverre bij woorden hebben gelaten. De partij zit op het oogenblik tamelijk verlegen met de onnadenkende beloften, waartoe een zeker aantal harer leden zich bij de laatste verkiezingen heeft laten verleiden, in het bijzonder wat de omzetbelasting aangaat. Het financieele probleem zal echter de eerste plaats innemen op het a.s. congres dezer partij, dat 15 October begint en waaruit wellicht eene nieuwe financieele oriëntatie zal voortvloeien.

* * *

Alles bijeen genomen is de financieele toestand van Frankrijk, *objectief* gezien, beter dan hij sedert den oorlog ooit geweest is, omdat het begrootingsevenwicht is verzekerd. Doch het bestaan van een groote vlottende schuld baart nog zorgen. Dit vraagstuk van de schuldc consolidatie, dat door een vrijwillige leening moeilijk snel is op te lossen, verklaart ten deele de neiging tot een heffing van het kapitaal bij een deel der groepen aan de linkerzijde. De oppositie van den Senaat en de technische moeilijkheden, aan een dergelijke operatie verbonden, geven deze oplossing echter maar weinig kans op verwezenlijking. Rekening dient dus te worden gehouden met een langzame consolidatie en, in afwachting daarvan, met de noodzaak eener een weinig elastische, fiduciaire circulatie, ten einde de moeilijkheden te kunnen afweren, die een te groote vlottende schuld voor de kaspositie met zich kan brengen. Deze gematigde elasticiteit is te minder verontrustend, naarmate men den weg naar stabilisatie van het geldwezen inslaat.

De bedreiging, voortvloeiend uit een regeling der intergeallieerde schulden, drukt echter nog zwaar op de financieele toekomst van Frankrijk. Het land betaalt thans voor de fout van hen, die zich voor alles hebben beziggehouden met het innen van een moeilijk inbare vordering, inplaats van zich allereerst te richten op de annuleering of verlaging der intergeallieerde schulden. Het schijnt intusschen, dat de openbare meening in het buitenland zich den omvang van de financieele inspanning van Frankrijk niet juist voorstelt. Indien het waar is, dat zijn financieele politiek, welke niet op een vast beginsel was gegrondvest, het land zekere moeilijkheden heeft bespaard, welke een politiek, waarmede zulks wel het geval was, aan Groot-Brittannië heeft opgelegd, is het waar, dat Frankrijk, gegeven zijn bevolking, zich niet slechts evenzeer, doch meer dan zijn buurstaat fiscaal heeft ingespannen.

Inderdaad heeft het met minder dan 40 miljoen inwoners oorlogslasten gedragen, even belangrijk als die van Groot-Brittannië en bovendien zijn bevrijde gebieden hersteld; zijn begrooting, in evenwicht, houdt thans rekening met alle lasten.

Indien de directe belastingen minder zwaar schijnen moet men niet de enorme inkomstenbelasting vergeten, waaronder thans de hooge en middelbare ambtenaren gebukt gaan, wier tractement in goud 50 pCt. lager is dan vóór den oorlog en die aldus aan een inkomstenbelasting van 50 pCt. zijn onderworpen. Eveneens mag men niet de enorme inkomstenbelasting vergeten, waaraan de renteniers zijn onderworpen, wier kapitaal gemiddeld ongeveer de helft van zijn waarde heeft verloren en wier inkomsten minder dan de helft van de koopkracht van vóór den oorlog vertegenwoordigen, terwijl in Engeland de rentestand meer dan de prijzen is gestegen.

Of nu de fiscale inspanning direct zij of indirect, zichtbaar of onzichtbaar, vanaf het oogenblik, dat zekere uitgaven ten laste van een volk worden ge-

bracht en dit hen bestrijdt, kan men er zeker van zijn, dat het den druk ervan ondervindt en wat Frankrijk niet in anderen vorm heeft betaald, heeft het voldaan in den vorm van de verschrikkelijke belasting op het kapitaal, welke zijn renteniers hebben moeten dragen. Het zou voor de toekomst der Fransche openbare financiën goed zijn, als dit inzicht doordrong in den geest der Angelsaksische schuldeischers.

BERTRAND NOGARO.

AANTEKENINGEN.

De Duitsche betalingsbalans over 1924 en Januari—April 1925. — Van de grootste betekenis, niet slechts voor een verklaring van de financiering van het enorme Duitsche invoersaldo, doch vooral voor de beantwoording van de vraag, in hoeverre het zal gelukken, de door de Duitschland in marken voldane schadevergoedingsbedragen naar het buitenland te transfereeren, is de ontwikkeling van de Duitsche betalingsbalans. De te Berlijn zetelende Transfer-Commissie, waarbij de beslissing omtrent de overdracht van bedragen naar het buitenland berust, heeft nu door haar economischen dienst een onderzoek naar de Duitsche betalingsbalans doen uitoeren, waarvan de resultaten door de World Peace Foundation, o.m. bekend wegens haar publicaties over het herstelvraagstuk, in de Chronicle worden gepubliceerd.

Het zijn de volgende:

	1924	Millioenen Goudmark
<i>Credit.</i>		
Uitvoer.....		7.100
Inkomsten uit Duitsch bezit in het buitenland		300
Scheepvaartwinsten		250
Dawes-leening.....		800
Andere leeningen op langen termijn		350
Voorschot aan de Reichsbank van de Bank of England		100
Aankoop van Duitsche fondsen door buitenlanders		200
Buitenlandsche uitzettingen op korten termijn in Duitschland		600
Teruggekeerde Duitsche tegoeden in het buitenland en verkochte, in Duitsch bezit verkeerende, vreemde bankbiljetten		1.600
Winsten uit doorvoer		?
Verzekerings-winsten		?
Uitgaven van de bezettingstroepen		?
Uitgaven van vreemde toeristen		?
	Totaal.....	11.300
<i>Debet.</i>		
Invoer		9.500
Aankoop van goud en buitenlandsche wissels door de Reichsbank		1.600
Interest op buitenlandsch bezit in Duitschland		100
Betalingen krachtens het Vredesverdrag		100
Door Duitschers buitenslands uitgegeven		?
	Totaal.....	11.300
<i>Credit.</i>		
	Januari—April 1925.	Millioenen Goudmark
Uitvoer		2.704
Inkomsten uit Duitsch bezit in het buitenland		80
Scheepvaartwinsten		100
Verkoop van buitenlandsche wissels door de Reichsbank		200
Buitenlandsche leeningen op langen termijn....		350
Nieuwe investering van buitenlandsch kapitaal, teruggekeerde Duitsche tegoeden in het buitenland, verkochte vreemde bankbiljetten, etc...		1.266
Winsten uit doorvoer		?
Verzekerings-winsten		?
Uitgaven van de bezettingstroepen		?
Uitgaven van vreemde toeristen		?
	Totaal.....	4.700
<i>Debet.</i>		
Invoer		4.390
Interest op buitenlandsch bezit in Duitschland		80
Rente en aflossing Dawes-leening.....		27
„Recovery Act” en andere herstelbetalingen....		103
Aflossing door de Reichsbank van het voorschot der Bank of England		100
Door Duitschers buitenslands uitgegeven		?
	Totaal.....	4.700

Voor enkele posten waren geen gegevens verkrijgbaar en zijn geen ramingen gemaakt. De cijfers voor in- en uitvoer over 1924 verschillen van die, welke indertijd door het Statistische Reichsamt zijn gepubliceerd, n.l. 9.317 en 6.567 millioen Mk. Blijkbaar zijn wegens de door de bezetting van een aantal douanekantoren door de geallieerden, etc., ontstane fouten, correcties aangebracht. De cijfer der handelsbeweging over Januari-April 1925 zijn die der handelsstatistiek. Het invoersurplus over dezen termijn wordt ongeveer gecompenseerd door de inkomsten uit Duitsch bezit in het buitenland, de scheepvaartwinsten, den verkoop van buitenlandsche wissels door de Reichsbank en het gerepatrieerde kapitaal etc., in overwegenden omvang dus posten, die geen blijvend karakter hebben. Speciale aandacht verdient, dat de Reichsbank, die in 1924 1600 millioen der in het buitenland beschikbaar komende middelen kon overnemen, hieraan in de eerste vier maanden van 1925 niet slechts niets kon toevoegen, doch de tegenwaarde van 200 millioen Mk. moest afgeven.

Daar de Duitsche handelsbalans nog een zoo abnormaal karakter vertoont en de geheele betalingsbalans de afspiegeling is van een in een overgangstoestand verkeerende volkshuishouding, kunnen uit bovenstaande gegevens geen conclusies worden getrokken omtrent de mate, waarin overdracht van herstelbedragen naar het buitenland in de toekomst mogelijk zal zijn.

Gedurende de periode van 16 maanden waarover de gegevens loopen, is deze mogelijkheid zeer beperkt geweest. Voor herstelbetalingen, Recovery Act en rente en aflossing der Dawes-leening werd 230 millioen naar het buitenland geremitteerd. Hier van komen, volgens het rapport van den Agent-Generaal voor de Herstelbetalingen, rond 175 millioen, benevens enkele administratiekosten, voor rekening van de periode 1 Sept. 1924—30 April 1925, waarin het Dawes-plan werkte. De totale door den Agent gedurende deze maanden verrichte betalingen beliepen 620 millioen Mk. zoodat ongeveer 445 millioen Mk. in Duitschland werd uitgegeven ter voldoening van administratiekosten, kosten der bezettingslegers en prestaties in natura. Deze laatste, door het in het no. van 29 Juli genoemde, „Règlement relatif aux prestations en nature” op breedten grondslag gesteld, worden door den Agent-Generaal bijzonder aangemoedigd. In verband met den aanleg der in het Nederlandsch-Belgische Verdrag genoemde kanalen zijn zij, naar in evengenoemd no. werd uiteengezet, voor Nederland van bijzonder belang.

Intusschen is de ondergeschikte rol, welke de betalingen in geld aan de schuldeischende staten tot dusverre hebben gespeeld, geheel overeenkomstig den opzet van het Dawes-plan, dat er in voorziet, dat gedurende de eerste twee jaren, dus tot 1 September 1926, de betalingen uit de door Duitschland op te brengen annuïteiten in overwegenden omvang in Duitschland zullen plaats vinden en wel in het bijzonder gedurende het 31 Augustus a.s. aflopende eerste jaar, waarin de beschikbare fondsen voor vier vijfden bestaan uit de opbrengst der Dawes-leening van 800 millioen Mk. — W.

Is de Duitsche handelsstatistiek onbetrouwbaar? — In het No. van 29 Juli l.l. werd melding gemaakt van een beschouwing van Prof. Singer te Hamburg over de betrouwbaarheid der Duitsche handelsstatistiek. Mede op grond van door den oud-minister Gothein gepubliceerde cijfers omtrent de waarde van sommige goederen bij in- en uitvoer, bleek schr. daarin deze betrouwbaarheid in twijfel te moeten trekken.

Reeds bleek uit een schrijven, dat in het No. van 12dezer werd gepubliceerd, dat althans wat de schrijfen rekenmachines aangaat, uit de voorbeelden van den heer Gothein geen wapen tegen de cijfers der handelsstatistiek kon worden gesmeed. Intusschen is

ook van de zijde van het Statistische Reichsamt een verdediging gepubliceerd, waardoor van Gothein's argumentatie niets over schijnt te blijven. De „Direktor im Statistischen Reichsamt,” de heer Susat, publiceert nl. in de „Frkf. Ztg.” enkele beschouwingen, waaraan het volgende is ontleend. Gemakshalve volgen eerst nogmaals enkele van Gothein's voorbeelden.

	Prijs bij invoer	Prijs bij uitvoer
Geheel zijden linten (per dozijn)	9.800 Mk.	5.000 Mk.
Losse katoenen weefsels (p. doz.)	468 „	250 „
Zeisen en sikkels (per dozijn) ..	400 „	162 „
Machinemessen (per dozijn) . . .	700 „	360 „
Schrijfmachines (per dozijn) . . .	525 „	154 „
Glacé handschoenen (per dozijn)	16 „	3,5 „

Wat nu de *geheel zijden linten* aangaat merkt de heer S. op, dat, terwijl het bij den invoer bijna geheel gaat om natuurzijden artikelen, de uitvoer voor een aanzienlijk deel bestaat uit kunstzijden linten. Het verschil tusschen in- en uitvoerprijs wordt hierdoor zonder nadere toelichting verklaard. De *losse katoenen weefsels* bestaan voor een aanzienlijk deel uit katoenen dekens voor overzee en uit dweilen uit minderwaardige afvalproducten, waardoor de prijs buitengewoon daalt.

De invoer van *zeisen en sikkels* bestaat in hoofdzaak uit Stiermarksche zeisen, terwijl voornamelijk z.g. „Hauer”, d.w.z. sikkels met versterkten rug voor den suikerbietenooft en andere sikkels worden uitgevoerd. Bij *machinemessen* heeft de heer Gothein een rekenfout gemaakt. De invoerwaarde bedraagt 351 Mk., de uitvoerwaarde 360 Mk. Voor de *schrijven rekenmachines* geeft de heer S. dezelfde verklaring als in het no. van 12 Augustus ll. werd afgedrukt. Bij de *glacé handschoenen* heeft de heer Gothein zich wederom verrekend. De waarde per ingevoerd paar belooft Mk. 3.82, die per uitgevoerd paar Mk. 3.30. Het verschil vindt zijn oorzaak in den invoer van dure Engelsche soorten.

Valt hiermede, aldus de heer S., Gothein's critiek, de handelsstatistiek vertoont wel enkele bronnen van fouten, gelegen in de moeilijkheid eener juiste vaststelling van hoeveelheden en soorten, zowel als van de waarde der in- en uitgevoerde goederen.

Voor wat de hoeveelheden aangaat zijn deze fouten, volgens de onderzoekingen, door het Statistische Reichsamt ingesteld, echter te verwaarlozen. Wat de waarde betreft valt eigenlijk alleen bij den uitvoer van goederen in commissie en consignatie, waarbij de waarde moet worden geschat, en van goederen, welke door bemiddeling van een exportfirma worden uitgevoerd, doch die door den fabrikant worden verzonden en gedeclareerd, van een noemenswaardige kans op fouten te spreken. De exportfirma deelt nl. den fabrikant haar winstmarge niet mede. Schat men deze gemiddeld op 6 pCt. en den uitvoer dezer goederen op een derde van den totale export, dan zou de fout dus 2 pCt. bedragen, op een uitvoer van \pm 7 milliard als in 1924, dus \pm 140 millioen Mk. Reden om de uitvoerwaarde lager te declareeren dan zij is, bestaat er verder voor den Duitschen exporteur volgens den heer S. niet meer, sinds het statistiekrecht op grond van het gewicht wordt geheven en van deviezenafgifte geen sprake meer is. Dat exporteurs werkelijk de waarde hunner goederen op grond der facturen declareeren, daarvan heeft zich het Statistische Reichsamt herhaaldelijk, door inzage te nemen van de administratie van talrijke groote firma's, overtuigd.

Tot zoover de woordvoerder van het Statistische Reichsamt. De „Frkf. Ztg.” moet hun steekhoudendheid erkennen. Intusschen blijft nu voor het blad het raadsel op te lossen, waaruit Deutschland dan zijn reusachtige invoeroverschot (in het eerste halfjaar 1925 meer dan 2 milliard Mk.) betaald heeft, daar dit bedrag alle de Redactie ter beschikking staande

schattingen van door het buitenland verleende crediten ver overtreft.

Over deze vraag werpen intusschen de hiervoor afgedrukte gegevens in zake de Deutsche betalingsbalans licht, waarover het blad bij het schrijven zijner verzuchting nog niet de beschikking had.

Goudbeweging en bankwezen in de Vereenigde Staten. — Gaat men de jongste ontwikkeling van de uitzettingen der bij het Federal Reserve stelsel aangesloten banken, de z.g. Member Banks, na, dan blijkt, dat zij, na een ongewoon snelle toeneming gedurende het tweede halfjaar 1924, in 1925 zich op een betrekkelijk constant peil bewegen. Zij beliepen 29 Juli ll. bijna \$ 1,5 milliard meer dan een jaar geleden.

In hun samenstelling is na de crisis van 1920 een belangrijke wijziging gekomen, doordat de handelscredieten in belangrijke mate vervangen werden door beleggingen in en voorschotten op effecten.

De goudinstrooming, welke, naar het Federal Reserve Bulletin mededeelt, in het midden van 1922 geleid had tot reductie der door de Member banks bij de Reserve Banks opgenomen voorschotten tot een laag peil, zocht daarna elders emplooi en, waar er in 1922 en 1924 een betrekkelijk geringe vraag naar handelscrediet bestond, werden de nieuwe middelen aangewend tot het geven van voorschotten op effecten en voor eigen beleggingen. De goudinvoer gedurende 1923 diende overwegend als grondslag voor een vermeerderde vraag naar handelscrediet en circulatiemiddelen.

Nu is het, volgens het Bulletin, de politiek der Member Banks, de bij de Reserve Banks te deponeren dekking hunner deposito's steeds tot het bij de wet vereischte minimum te beperken. De Federal Reserve Banks vergoeden hierover nl. geen rente. De sinds einde 1924 optredende vraag naar goud voor export konden zij dus slechts bevredigen, door zich een aanvullend tegoed bij de Reserve Banks te scheppen. Men ziet dan ook de discontoportefeuille dezer laatste, na een stijging van 274 millioen op 6 Aug. 1924 tot 314 millioen op 31 Dec. 1924, een rijzing tot 544 millioen op 5 Augustus ll. vertoonen. Ook de portefeuille accepten, hoewel kleiner dan 31 Dec. ll., toen zij \$ 387 mill. beliep, is met \$ 212 millioen belangrijk grooter dan een jaar geleden, toen zij slechts \$ 23 millioen bedroeg. Wanneer nl., zooals het Bulletin opmerkt, een Member Bank de beschikking moet hebben over een aanvullend tegoed bij de Reserve Bank, kiest zij vaak tusschen (her)beleening van goederen, staatsfondsen of discontabel papier bij de Reserve Bank of het daaraan verkoopen van accepten uit haar portefeuille. Dit laatste heeft het voordeel, dat de Memberbank crediet krijgt tegen een rentevoet, die gewoonlijk wat beneden het officieele disconto blijft, terwijl op deze wijze de beschikking over middelen wordt verkregen, zonder een schuld bij de Reserve Bank aan te gaan, hetgeen de banken liefst vermijden.

Een scherpe tegenstelling met die der Member Banks vertoont de positie der Reserve Banks, wier voorraad munt en muntmateriaal, de „reserve”, van 15 November 1920 tot 5 Aug. 1925 met ongeveer \$ 750 millioen steeg, zoodat zij, mede door de inkrimping hunner verplichtingen, de beschikking verkregen over een het bij de wet vereischte minimum met ruim $1\frac{1}{2}$ milliard overschrijvende reserve. Dit bedrag zou nog veel grooter geweest zijn, indien de Reserve Banks er niet toe waren overgegaan, gouden munt in circulatie te brengen.

Deze verschillende positie had, toen de goudinvoer in gouduitvoer omsloeg, uiteraard verschillende gevolgen. De Reserve Banks konden zonder bezwaar goud afgeven, de Member Banks daarentegen waren verplicht, om aan de vraag naar goud voor export te kunnen voldoen, hun tegoed bij de Reserve banks aan te vullen. De meerdere mate, waarin de Member Banks een beroep op de Reserve Banks moesten doen,

heeft deze laatste met de eerste in nauwer en effectiever contact gebracht dan op eenig tijdstip gedurende meer dan een jaar.

Toeneming van de uitzettingen der Member Banks en een verminderd gebruik van crediet der Reserve Banks is voor de ontwikkeling van het bankwezen gedurende de laatste vijf jaren karakteristiek geweest. De uitzettingen der Member Banks liepen meer dan \$ 3 milliard op, terwijl het opereerend kapitaal der Reserve Banks met ongeveer \$ 2,3 milliard daalde en op minder dan 1/3 van het op 15 November 1920 bereikte bedrag van 3,369 miljoen kwam.

Onder de meer belangrijke feiten in de ontwikkeling der Member Banks sedert het begin van 1925 valt de aanzienlijke vermindering van de direct opeisbare deposito's te vermelden. In de leidende steden heeft deze daling rond \$ 600 miljoen bedragen, waarvan \$ 400 miljoen alleen in New York. Grootendeels komt deze daling te New York voor rekening van een vermindering der saldi van binnenlandsche correspondenten, welke na een scherpe stijging in de tweede helft van 1924, weder daalden tot ongeveer het cijfer, waarop zij bij het begin van die periode stonden. De vermindering dezer saldi beteekent geen verplaatsing van middelen naar het binnenland, doch een omzetting van saldi in voorschotten tegen effecten op de New Yorksche beurs. Aangezien het call-geld hooger noteerde dan een jaar geleden en aanzienlijk boven de rente, vergoed over saldi van bankiers, hebben bankiers in het binnenland een aanzienlijk deel van het tegoed voor evengenoemd doel aangewend.

BOEKAANKONDIGING.

H. N. ter Veen. *De Haarlemmermeer als kolonisatiegebied*. Proeve eener sociaal-geographische monographie. — Proefschrift Amsterdam — (254 blz. m. pltn. en krtn.). Groningen (P. Noordhoff) 1925. f 6,50, geb. f 7,50.

„Niemand wenscht een herhaling van de onverschillige zorgeloosheid, welke de Staat toonde bij de droogmaking van de Haarlemmermeer; doch een teveel aan Staatszorg is evenzeer schadelijk.”

„Wanneer eens de geschiedenis van onzen landbouw zal worden geschreven door iemand, die ook sociaal-geografisch voldoende georiënteerd is, dan zal hij ongetwijfeld een afzonderlijk hoofdstuk moeten wijden aan den landbouw in onze droogmakerijen. Dat zal een opmerkelijk hoofdstuk zijn.” Zoo schrijft Dr. ter Veen op blz. 119 van zijn boek.

Het komt ons voor, dat de schrijver met zijn werk zelf reeds een hoogst belangrijke bijdrage daartoe heeft geleverd. Feitelijk is dit in zijn opzet geen sociaal-geographische monographie — hoewel het als zoodanig wordt aangekondigd — maar een sociaal-historische. Dat hij voor zijn behandeling, in weerwil van zichzelf — want men voelt toch telkens, dat de geograaf aan het woord is — opzettelijk de historische methode koos, motiveert hij in zijn algemeene inleiding, en ook nog eens in zijn inleiding tot het vierde hoofdstuk. M.i. is hij daar ook onjuist, althans onvolledig, wanneer hij zegt: „Behandelt men de sociographische (= sociologisch-beschrijvende? — B.) vraagstukken alleen geographisch, dan mist men beweging”. — Beweging dan toch zeker niet in den zin van *verplaatsing*, welke onmiddellijk in een ander geographisch milieu brengt met alle daaruit voortspuitende gevolgen, maar die zelf ook „geographisch be- dingt” kan zijn geweest. Het schijnt mij toe, dat de begrippen sociographie en sociale geographie hier dooreen gehaald worden.

Het is moeilijk in het kort een overzicht te geven van wat dit boeiende boek geeft. Wij willen ons dan ook slechts bepalen tot het doen van enkele grepen, daarbij zoo mogelijk den schrijver zelf aan het woord latend. Het boek is in twee gedeelten gesplitst, waar-

van het eerste deel in een vijftal hoofdstukken (de droogmaking; de immigranten; de strijd om het bestaan; de groei; een nieuwe geest) de kolonisten behandelt.

Menige wenk wordt daarin gegeven, welke onze Landsregeering bij haar zorgen voor het toekomstige Zuiderzeeland van dienst kan zijn. Zoo b.v. wijst schrijver op het droevige figuur, dat de Regeering destijds maakte door pas na een jaar (in 1855!) een gemeente Haarlemmermeer te vormen en nog een jaar later een polderbestuur! En dat, terwijl reeds stroommen van immigranten zich daar hadden gevestigd. In de nieuwe gemeente werd wel een bevolkingsregister ingericht, maar dat is sedert verdwenen! In 1858 werden er zelfs 1800 personen „ontdekt”, die niet waren ingeschreven; N.B. 40 pCt. van de totale bevolking!

Op grond van het eerste betrouwbare bevolkingsregister, dat de gegevens van den census van 1859 bevatte, heeft schr. dan een kaart samengesteld, aangevende de plaatsen in Nederland, die immigranten hadden geleverd. (Dezelfde kaart geeft ook de plaatsen van herkomst aan van hen, die zich in de jaren 1920—1923 in de Haarlemmermeer vestigden). Het geheele hoofdstuk, dat de immigranten in deze eerste jaren beschrijft, is buitengewoon belangwekkend. In het bijzonder de polderjongens worden er uitvoerig in geschilderd. Met recht wijst schr. erop, dat hoewel zich daaronder vaak relatief veel minderwaardige elementen bevinden, hun gedrag kans heeft maatschappelijker te worden, als het hun voorspoedig gaat.

Wel moet er dus alles gedaan worden om aan de verruwing der zeden geringere kansen te geven. Geen overmatige sociale voorzorg, maar die maatregelen, welke elkeen in de gelegenheid stellen het best zijn individueel belang te behartigen. Hoe zwaarder de strijd om het bestaan, des te onsocialer het individu voelt. Als men van de eerste kolonisten dan ook verwachtte, dat zij in hun harden strijd om het bestaan nog aan de belangengemeenschap zouden denken, zou dit al zeer onbillijk zijn. In zulk een stadium is de voorgedij onmisbaar, wil er sprake zijn van een ruim, onbekrompen beheer, dat het algemeen belang dient. De strijd om het bestaan is zwaar, ook in fysiek opzicht. De gezondheidstoestand is natuurlijk critiek in dergelijke drooggelegde terreinen; goed drinkwater, een levensvoorwaarde, ontbrak in de Haarlemmermeer ten eenemale; geen wonder, dat de cholera, de typhus, enz. vooral in de jaren 1865—67 er verschrikkelijke verwoestingen onder de bevolking aanrichtten; alsof de malaria al niet genoeg was.

„De ongezone bodem, de armoede der bewoners „en de ongelukkige woningtoestanden waren even „zoovele wapenen in de hand van den Dood, die een „schrikkelijke selectie uitoefende onder de leden van „de jonge groep. Hij maaide vele zwakken weg, maar „sleurde de sterken mee.”

Uitvoerig beschrijft dan Dr. ter Veen de groote beteekenis, die Mr. Amersfoordt heeft gehad in dit land, waarheen ieder het landbouwstelsel van zijn geboortestreek had meegebracht, waar onkunde en afsluiting de grootste beletselen waren voor iedere ontwikkeling. Nóg getuigen oude boeren van hem: „Wat hij 's nachts droomde, moest hij daags zien. „Veel heeft hij ons geleerd, allemachtig veel, en wel, „hoe we niet moesten doen. Zijn kapitaal is verteerd, „arm is hij gestorven. Arm en alleen, want niemand „mocht dien aristocraat.”

„Gehuldigd door het Polderbestuur, gehaat in de „Gemeente, werd hij als voorganger erkend door de „meer ontwikkelde, doch een dwaas geacht door vele „grondbewerkeren. De strijd om het bestaan was niet „in staat hen te vereenigen, die door karakter en op- „voeding zoozeer verschilden.”

Mr. Amersfoordt klaagde over het absentisme van de grondeigenaren, die de Haarlemmermeer „alleen goed” beschouwden „om er een batig slot uit te trekken, al ging dit ten koste van den grond”.

Hij ijverde voor betere postverbinding, voor afschaffing van sluis- en tolgeden, voor aanleg van goede wegen; zelfs stichtte hij al in 1864 een spoorwegmaatschappij! Het moest echter ongeveer een halve eeuw duren, voor er werkelijk een Haarlemmermeerspoorweg tot stand zou komen!

Merkwaardig is ook, dat, terwijl het heele landbouwgebied toch op uitwisseling van zijn producten met de buitenwereld was aangewezen, men van het begin af heeft nagelaten een scheepvaartverbinding tot stand te brengen. Stonden er zes schutsluizen in het plan van de droogmaking, geen enkele ervan werd gebouwd! Eerst in 1895 kwam er een te Aalsmeer, gebouwd door de Militaire overheid. Deze schutsluis werd dan eindelijk door den polder overgenomen. En het polderbestuur was toch altijd nog meer vooruitstrevend in dit opzicht dan de Gemeenteraad, die zelfs nauwelijks wilde bijdragen in de kosten van wegen en bruggen!

Er is geen kolonisatiegebied op de wereld, of het blijft er een komen en gaan; een gaan van hen, wien de strijd om het bestaan te zwaar valt; de sterkeren blijven en door het komen van nieuwe kolonisten, waarop dezelfde selectie zijn uitwerking heeft, wordt het aantal sterkeren relatief steeds grooter.

„Zij, die uit de Haarlemmermeer vertrokken, bewezen daarom aan de bevolking een even grooten dienst, als zij, die bleven. De laatsten vormden nu een groep, die ook in geestelijk opzicht het meeste geschikt was,” zegt schr. en hij toont vervolgens aan, dat de nataliteit er bovendien hooger is dan overal elders. Een gunstige toestand dus, en doordat „de sterken zijn geboren uit velen”, zooals hij het kort formuleert, en ook omdat „het groote gezin scherpt de begeerte van „het gezinshoofd, welke verachte eigenschap een der „mchtigste hefboomen is, waarmee de primitieve „zich kan opheffen tot grooter volmaking.”

En zoo kwam toch wel langzamerhand de nieuwe geest, dank zij, maar ook ondanks het streven der groote voorstrijders als Mr. Amersfoort. „De eigenlijke revolutionairen waren de meest ontwikkelden, „doch de overige bevolking was psychisch geschikt „deze geestelijke leiders te volgen, ook al eerden zij „deze niet.” Meer dan elders vond hier b.v. de stoommachine toepassing, vroeger zelfs dan in het vooruitstrevende Groningerland!

Zeer terecht merkt schr. op:

„Ook bij de Zuiderzeelannen zal men er wel ernstig rekening mee dienen te houden, dat het slagen „daarvan staat of valt met de mogelijkheid aan de bestanden voldoende kans te geven zich zelfstandig te doen „gelden. Want het is maatschappelijk gesproken onjuist, den drang naar het nieuwe, onbekende, den „geestelijken vrijheidslust aan banden te leggen. Er „moet ruimte zijn voor beweging en vrijheid voor hen, „die sterk genoeg zijn, zelf hun weg te zoeken.” In de Haarlemmermeer bestond die vrijheid, tot groot voordeel der gemeenschap.

Toen elders in ons land nog nauwelijks sprake was van rationeele veeteelt, knoopte men in de Meer betrekkingen aan met het vooraanstaande Engeland, waar men het beste fokvee kocht om den eigen veestapel te verbeteren. Hetzelfde geldt van de paardenfokkerij, van het gebruik van kunstmest, enz.

En nadat schr. dan uitvoerig over de geringe ontwikkeling, over het slechte onderwijs, enz. heeft uitgeweid, besluit hij:

„Zoo treft ons in den geest dezer nieuwe groep hetzelfde dualisme, dat ook elders in de Maatschappij „valt waar te nemen: behoudzucht en vooruitstrevendheid, zelfzucht en gemeenschapszin zijn overal „in aanleg aanwezig. Welke eigenschappen domineeren? Welke krachten werken daarop beslissend? Volgens sommigen het physisch milieu en in het bijzonder de bodem. Doch ons onderzoek leerde, dat in den „Haarlemmermeerpolder naast deze, niet minder „krachtige sociale factoren werkzaam waren, die in „de historische ontwikkeling hun oorsprong vonden.

„Deze sociale krachten vormden met het physisch „milieu, door middel van selectie, een groep, welke „psychisch in vele opzichten uitstak boven het grootste deel der overige Nederlandsche boerenbevolking.”

„Het Huidige Geslacht” is dan de titel van het tweede gedeelte van dit belangwekkend boek. Het bestaat uit de hoofdstukken: VI. Groei en verspreiding der bevolking, VII. Het gebruik van den bodem en de strijd om het bestaan, en VIII. Het maatschappelijk leven.

Het zesde hoofdstuk vangt aan met de opmerking, dat het „van belang moet zijn, bij de beschrijving der „huidige sociale toestanden in de Meer na te gaan, „in hoeverre het nageslacht nog de kenmerken draagt, „die bij de kolonisten zoo opmerkelijk waren en in „welke mate deze nog het maatschappelijk leven beïnvloeden. Zulks is niet alleen belangrijk van wetenschappelijk standpunt bezien, maar ook uit een oogpunt van practische bevolkingspolitiek, omdat de „resultaten van dit onderzoek een richtsnoer kunnen „zijn voor hen, die over eenige jaren het groote vraagstuk van de kolonisatie der Zuiderzeeprovincie zullen hebben op te lossen.”

Volkomen juist; het gevaar lijkt mij echter niet denkbeeldig, dat men, in plaats van verstandige leiding, wel eens onverstandige, ofschoon wetenschappelijke voorschriften kon geven; daarvan kennen wij in onzen tijd al meer dan genoeg voorbeelden.

En daartegen waarschuwt de schrijver zelf ook aan het slot van zijn boek, waar hij nog eens zegt, dat de Zuiderzeeprovincie plaats zal bieden voor die ontevreden sterken, die, de verstarring in hun eigen agrarisch milieu moede, zoeken naar ruimte voor hun ondernemingsgeest; „daar groeit de beschaving, welke, (met een aanhaling van Steinmetz), „niet is eenvoudig het hebben van iets, maar het zijn, het doen, het deelnemen, het genieten — aktie dus.”

„Niemand wenscht een herhaling van de onverschillige zorgeloosheid, welke de Staat toonde bij de „droogmaking van de Haarlemmermeer; doch een „te veel aan Staatszorg is eveneens schadelijk.”

Nadrukkelijk wijst schr. er in dit zesde hoofdstuk nog eens op, welke groote betekenis voor het geheel het groote gezin heeft. En in dit opzicht staat de Haarlemmermeer wel aan de spits: „Het gezin, niet „angstvullig klein gehouden, kweekt kloeke, eenvoudige, arbeidzame burgers”, en (naar Verrijn Stuart): „De zorg voor de kinderen is een der krachtigste hefboomen der economische ontwikkeling”. En zoo is nog steeds de feitelijke toestand in de Haarlemmermeer.

Maar waar moet het dan heen? Men moedigt de emigratie reeds aan, hoewel voorloopig met gering succes. Merkwaardig is het dan, dat de dichte bevolking juist aan de minder vruchtbare, maar verkeersgeografisch betèr gelegen randgebieden te vinden is; daar wonen de kleine luiden, de tuinders, de arbeiders, enz. In het midden echter, buiten de dorpen, zitten de groote boeren, die een zekere hoogere levensstandaard hebben, maar die hun bedrijf ook moeilijk kunnen inkrimpen, op gevaar af van onvoldoende rentabiliteit! „Hoe paradoxaal het ook moge klinken” — zegt schr. — „de vruchtbaarheid van den bodem schijnt in de Haarlemmermeer de bevolkingsgroei te belemmeren.” Volkomen juist! De groote landbouw, die slechts seizoenbehoefte heeft aan verkeersmiddelen, is traag in het aantrekken daarvan; de eerste geschiedenis van de Meer leerde dat immers voldoende. Maar hoe zal het gaan, als het eenmaal zoover gekomen is, dat b.v. nabij Hoofddorp en Nieuw-Vennep een expontuinbouw looneerd is gebleken door den thans bestaanden spoorweg? wanneer daar de kleine tuindersstand — die begonnen is te ontstaan langs de dwarswegen naar de ringvaart — zich zal uitbreiden? en wanneer zij dan eindelijk elkaar voor coöperatie gevonden hebben?

Over het algemeen is het aantal kleine bezitters sterk gestegen, het aantal pachters afgenomen. Vooral die afnemende van het aantal pachters, welke tij-

dens de oorlogsjaren zoo sterk was, is in de Meer al even sterk waar te nemen als in de rest van Nederland. In 1922 was relatief de toestand het gunstigst; daarna is de pacht weer iets toegenomen. Het aantal eigen kleinbedrijven (beneden 20 HA.) blijft echter geregeld toenemen.

Interessant is de vergelijking der kaarten betreffende den grondeigendom in 1857 en in 1924! In totaal is thans bijna tweederden van den grond in eigendom van de Meerbevolking! Ruim viervijfden van de eigenaren zijn Haarlemmermeeders. De eigen-erfde boeren zijn in de meerderheid gekomen, ook in het polderbestuur. De „heeren” zijn daaruit grootendeels verdwenen, en zelfs zijn er al boeren, die er op aandringen er weer eenige technisch en juridisch ontwikkelde „heeren” in te brengen. Het is echter zeer langzamerhand gebeurd, zonder overhaasting, zoodat nog geldt, wat Dr. Ter Veer schrijft: dat geen misplaatste zuinigheid de overigen toch zuinige polderbestuurders weerhield tienduizenden uit te geven voor verbeterde beheersching van den waterstand.

„Uit een drassige, armelijke streek werd een polder geschapen, die een voorbeeld is van waterbeheersching; de heeren hebben hun plaatsen grootendeels aan de boeren moeten afstaan, doch dit heeft geen invloed gehad op den geest, die het polderbestuur van den aanvang af bezielde, waakzaam en ondernemend, waar het den polder zelf betreft, doch overigens niet vrij te pleiten van particularisme!”

Verbeterde afwatering, ook voor de Laaglanden, afgraving van het laagveen-randgebied hebben het agro-geologisch beeld van de Haarlemmermeer sterk gewijzigd, zooda een vergelijking van de kaart van Staring met die van Tesch, beide in het boek opgenomen, leert. (Jammer, dat schr. naast de hoogtekaart van 1857 er niet nog een van thans heeft opgenomen). Een en ander heeft in de Meer vrijwel geheel de veeteelt doen verdringen. De goede prijzen der producten, de volkomen oriëntering der boeren naar de wereldmarkt, hebben daartoe het hunne bijgedragen. En eindelijk heeft de Scheurwet, in het laatst der oorlogsjaren, de omzetting nog vollediger gemaakt. Schr. geeft een plattegrond van een boerderij ter illustratie van deze ontwikkeling van menig-veebedrijf tot bouwbedrijf! En niet alleen het vee verdwijnt voor een groot deel; ook de paarden worden door de toepassing van den tractor (motortrekker) voor een deel overbodig. Waar in de eerste decennia de gronduitmergelende vlasteelt in de Meer overwoog, daar speelt de suikerbiet thans de hoofdrol. Teveel zijn de boeren daarbij echter afhankelijk van de suikertrust, zoodat in 1924 besloten werd tot de stichting van een coöperatieve suikerfabriek!

Vereenigingsleven is altijd moeilijk geweest onder deze bevolking; het best echter nog bij de kerkelijken en vooral de Roomsch-Katholieken, wier invloed zich op velerlei terrein van het maatschappelijk leven openbaart.

„Aanvankelijk behoorden vele Katholieken tot de „armste Meerbevolking en was hun aandeel in het „grondbezit gering. Doch door hun arbeidslust, levens-„kracht en saamhoorigheidsgevoel bleken zij in staat „de economische nadeelen, daaruit voortvloeiende; te „overwinnen.”

„Wanneer men” — aldus schr. — „als laatste doel „van alle politiek stelt, aan het volk de gunstigste „voorwaarden te bieden voor behoud en groei, dan „dient ook binnenlandsche kolonisatie bevorderd te „worden, vooral landbouwkolonisatie. Wel eischt deze, „zooewel van den enkeling, als van de familie, de „grootste inspanning, maar de vruchten daarvan zijn „talrijk en beloonen niet alleen het nageslacht; de „geheele bevolking deelt daarin. Men is gewoon de „waarde van ondernemingen als het droogmaken van „meren, te meten naar de stoffelijke voordeelen, daar- „door verkregen. Zoo zou men kunnen wijzen op den „oogst, welke jaarlijks in de Meer gewonnen wordt. „Doch naast deze stoffelijke voordeelen staat ook de

„winst aan volkskracht. Hierin ligt ook de groote be- „teekenis van de drooglegging der Zuiderzee.”

Hierin ligt ook de niet genoeg te waardeeren be- teekenis van dit boek; vooral in dezen tijd, waarin de noodlottig nivelleerende invloed van de massa-beve- ging en de ziekelijk overdreven staatszorg zooveel energie doodt en verstikt.

Hadden wij dan misschien graag de meer geogra- fische zijde van de problemen verder uitgewerkt gezien, wij moeten toch ook niet vergeten, dat de schrijver zich de behandeling van de psychologische en sociologische problemen allereerst tot doel heeft gesteld.

Wij hopen, dat elk ontwikkeld Nederlander, die belang stelt in het groote werk der Zuiderzeedroog- legging, waarin hij in de toekomst direct of indirect zijn stem zal hebben te geven bij belangrijke beslissin- gen, dit vlot geschreven, degelijke werk zal lezen.

W. E. B.

MAANDCIJFERS.

POSTCHEQUE EN GIRODIENST.

	Juni 1925		Juli 1925	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Aantal rekenin- gen op ult ^o ..	109.552		110.175	
Ontv. stortingen.	365.619	63.615.957	443.067	71.653.118
Uitbet. chèques..	101.061	36.349.067	114.941	42.655.049
Bijbeschrijvingen ..	862.987	316.916.751	1.034.726	339.175.406
waarvan in giro		253.774.232		266.931.289
Afschrijvingen ..	549.330	291.229.773	647.511	308.785.167
waarvan in giro		253.774.232		266.931.289
Gezamenlijk te- goed op ult ^o ..		348.631.933		378.977.736
Belegd		63.849.440		63.394.535

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	Juni 1925		Juni 1924	
	In millioenen	Aantal	In millioenen	Aantal
<i>Giro's</i> (eenzijdige ver- melding)				
Girobetalingen aan gemeentestellingen	f 74,4	14.062	f 48,1	15.356
Girobetalingen aan particulieren	„ 21,0	58.281	„ 16,8	45.992
<i>Geldomzet.</i>				
Ontvangsten	„ 4,8	6.385	„ 4,4	7.805
Betalingen	„ 6,9	56.572	„ 5,8	25.553
Part.rekeninghouders	„ 18,6 ¹	24.673 ²	„ 18,7 ¹	22.267 ²
Waarvan rekeningh. welke gelden voor 1 jaar vast hebben gedeponeed	„ 9,1	2.623 ²	„ 7,3	2.293 ²

1) Gemiddeld saldo te goed. 2) Einde der maand.

RIJKSPPOSTSPAARBANK.

	JULI	1923	1924	1925
Inlagen	f 11.281.647	f 12.099.276	f 10.778.683	
Terugbetalingen ...	„ 9.395.120	„ 10.886.880	„ 10.701.852	
Tegoed der inleggers op ultimo	„ 294.991.067	„ 301.021.467	„ 302.391.252	
Nom. bedr. der uitst. staatschuldboekjes op ultimo	„ 44.458.200	„ 44.789.400	„ 42.322.800	
Spaarbankboekjes:				
Aantal nieuw uit- gegeven	10.361	10.198	10.088	
Aantal geheel af- betaald	7.131	7.703	8.051	
Aantal in omloop op ultimo	1.942.095	1.961.509	1.975.004	

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.
(In Guldens).

	Juli 1925	Sedert 1 Januari 1925	Overeenkomstige periode 1924
Directe belastingen.			
Grondbelasting	3.858.834	14.538.621	12.694.784
Personeele belasting ..	3.677.109	12.537.100	11.332.692
Inkomstenbelasting ..	5.449.812	61.023.243	62.962.238
Dividend- en tantieme-belasting	2.318.424	8.539.249	5.672.608
Vermogensbelasting ..	199.845	5.891.876	5.843.962
Accijnzen.			
Suiker	3.078.986	23.952.996	21.151.430
Wijn	68.834	1.319.475	1.240.504
Gedistilleerd	4.271.705	26.357.784	27.377.228
Zout	142.588	1.183.536	893.065
Bier	1.041.167	6.464.015	3.501.668
Geslacht	782.866	5.419.206	5.381.982
Tabak	1.296.574	9.554.077	9.472.121
Belast. op speelkaarten	2.539	57.973	61.419
Rijwielbelasting	160.542	6.419.424	—
Indirecte belastingen.			
Zegelrechten	12.255.811 ^a	13.886.203	10.980.876
Registratierechten ..	1.704.935	13.059.640	13.441.970
Successierechten	2.634.605	25.289.600	26.058.424
Invoerrechten.			
Gouden en zilver werken			
Belasting	76.464	578.083	502.765
Essaailoon	97	504	630
Statistiekrecht	352.561	2.409.438	2.348.133
Mijnen	19.765	392.644	364.140
Domeinen	169.692	1.552.350	1.335.451
Staatsloterij	9.055	414.669	418.919
Jacht en visscherij	64.747	96.155	107.770
Loodsgelden	332.852	2.290.020	1.952.229
Totaal-Generaal ..	37.400.264	265.256.667	246.325.979

¹⁾ Hieronder begrepen f 581.497 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissionnaires in effecten, enz. (Beursbelasting). ²⁾ Idem f 3.109.904.

HEFFINGEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	Juli 1925	Sedert 1 Januari 1925	Overeenkomstige periode 1924
Verdedigingsbelast. Ia	60.104	1.766.564	1.719.901
Verdedigingsbelast. Ib	459.026	5.844.672	5.743.778
Verdedigingsbelast. II	1.346.487	15.441.657	17.612.059
Opcenten:			
Grondbelasting	787.176	2.921.832	2.548.221
Personeele belasting ..	690.795	2.479.083	2.213.378
Inkomstenbelasting ..	1.716.723	17.083.857	18.425.139
Vermogensbelasting ..	49.915	1.472.822	1.437.063
Dividend- en tantieme-belasting	765.080	2.817.952	1.871.961
Suiker	615.797	4.790.599	4.230.286
Wijn	13.767	263.895	248.101
Gedist. (binn.- en buitl.)	427.170	2.635.779	2.737.723
Zegelrecht van buitl. eff.	55.214	249.703	184.174
Totaal	6.987.254	57.768.415	58.971.784

SPLITSING VAN DE OPBRENGST DER GROND-, PERSONEELE-, INKOMSTEN- EN VERMOGENSBELASTING SEDERT 1 JANUARI 1924.

Dienstjaren	Grondbelasting	Personeele belasting	Inkomstenbelasting	Vermogensbelasting
1920/21	—	—	—	167
1921/22	—	—	—	1.638
1922/23	—	—	2.834.073	11.237
1923/24	102.112	1.137.284	8.553.838	45.556
1924/25	3.629.532	2.816.097	48.308.275	5.787.486
1925/26	10.806.977	8.583.719	1.327.057	45.792
Totalen ..	14.538.621	12.537.100	61.023.243	5.891.876

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wissels. 4 15 Jan. '25)	Zwits. Nat. Bk. 4 16 Juli '23
Bk. (Bel. Binn. Eff. 4 15 Jan. '25)	N. Bk. v. Denem. 7 17 Jan. '24
(Vrsch. in R.C. 5 15 Jan. '25)	Zweedsche Rbk 5 24 Juli '25
Javasche Bank ... 4 20 Oct. '24	Bank v. Noorw. 7 8 Mei '25
Bank van Engeland 4 6 Aug. '25	Bk. v. Tsjecho-
Duitsche Rijksbk. 9 26 Feb. '25	slowakijë. ... 7 25 Mrt. '25
Bank v. Frankrijk 6 9 Juli '25	N. Bk. v. O'rijk. 10 24 Juli '25
Belgische Nat. Bk. 5 22 Jan. '23	N. Bk. v. Hong. 9 28 Mei '25
Fed. Res. Bank N.Y. 3 26 Feb. '25	Bank v. Italië. 7 17 Juni '25
Bank van Spanje ... 5 23 Mrt. '23	Z.-Afr. Res. bnk 5 1/2

OPEN MARKT.

	1925				1924	1923	1914
	22 Aug.	17-22 Aug.	10-15 Aug.	3-8 Aug.			
Amsterdam Partic. disc.	37/8	3 13/16-15/16	3 1/2-3/4	3 1/2-3/4	2-1/8	—	3 1/8-3/16
Prolong.	3 1/2 2)	3 1/4-3/4	3-4	3-4	2-3/4	2 3/4-3	2 1/4-3/4
Londen Daggeld ..	2 3/4-3 1/2	2 3/4-3 1/2	3-4	2 3/4-3 1/4	2 1/4-3 1/2	1-2 1/2	1 3/4-2
Partic. disc.	3 3/4-13/16	3 3/4-15/16	3 15/16-4 1/16	4-1 1/4	3 3/4-13/16	3 1/8-3 1/16	2 1/4-3/4
Berlijn Daggeld ..	7-8	7-9	7-10	9 1/2-12	—	—	—
Partic. disc.	7 1/8-3/8	7 1/8-3/8	7 1/8-7/8	7 1/8	—	—	—
30-55 d...	7 1/8 2)	7 1/8-3/8	7 1/8-7/8	7 1/8	—	—	—
56-90 d...	7 1/8 2)	7 1/8-5/8	7 1/8-7/8	7 1/8	—	—	2 1/8-1/2
Waren-wechsel.	8 7/8-9	8 7/8-9	8 7/8-9 1/2	9-9 1/4	—	—	—
New York 1)							
Call money	4 1/2-3/4	4-3/4	4-1/2	4 1/4-3/4	2-1/4	4 1/2-6	1 3/4-2 1/2
Partic. disc.	3 3/8-1/4	3 1/4-1/2	3 1/4	3 1/4	—	—	—

1) Call money-koers v. 21 Aug. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijd. 2) Noteering van 21 Aug.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York **)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
18 Aug. 1925	2.48 1/4	12.06 1/4	59.10	11.57	11.15	100 1/2
19 „ 1925	2.48 1/16	12.06 3/8	59.10	11.67	11.37 1/2	100 1/2
20 „ 1925	2.48 1/4	12.06	59.10	11.64 1/2	11.27 1/2	100 1/2
21 „ 1925	2.48 1/4	12.05 5/8	59.07 1/2	11.65	11.27 1/2	100 1/2
22 „ 1925	—	—	—	—	—	100 1/2
24 „ 1925	2.48 1/4	12.05 3/8	59.04 1/2	11.70 1/2	11.30	100 1/2
Laagste d.w. 1)	2.48	12.04 1/2	59.02	11.50	10.98	100 1/2
Hoogste d.w. 1)	2.48 3/8	12.06 1/2	59.12	11.71	11.38	100 3/4
17 Aug. 1925	2.48 1/4	12.06 1/2	59.10	11.56 1/2	11.10	100 1/2
10 „ 1925	2.48 5/8	12.07 1/8	59.19	11.62 1/2	11.25	100 1/2
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10	59.26	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid *)
18 Aug. 1925	48.20	35.05	7.38	1.27 1/2	8.92	35.77 1/2
19 „ 1925	48.17 1/2	35.05	7.37	1.28	9.00 1/2	35.83
20 „ 1925	48.17 1/4	35.05	7.37	1.28	8.97 1/2	35.77 1/2
21 „ 1925	48.15	35.05	7.36	1.27 1/2	9.02	35.79
22 „ 1925	—	—	7.36	1.27 1/2	—	—
24 „ 1925	48.07 1/2	35.—	7.35	1.28	9.08 1/2	35.72 1/2
Laagste d.w. 1)	48.05	34.95	7.33	1.22 1/2	8.88	35.70
Hoogste d.w. 1)	48.22 1/2	35.15	7.39	1.32 1/2	9.27 1/2	35.90
17 Aug. 1925	48.22 1/2	35.05	7.37	1.27 1/2	8.95	35.80
10 „ 1925	48.29	35.07 1/2	7.38	1.25	8.92 1/2	35.80
Muntpariteit	48.—	35.—	50.41	48.—	48.—	48.—

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Helsingfors 1)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
18 Aug. 1925	66.77 1/2	56.95	45.97 1/2	6.24	100 1/4	2.48 1/4
19 „ 1925	66.80	57.15	46.17 1/2	6.25	100 1/4	2.48 1/4
20 „ 1925	66.80	57.20	46.25	6.29	100 1/4	2.48
21 „ 1925	66.80	57.95	46.85	6.25	100 1/4	2.48
22 „ 1925	—	—	—	6.25	100 1/4	2.48 1/8
24 „ 1925	66.70	56.87 1/2	47.70	6.26	100	2.48 1/8
Laagste d.w. 1)	66.60	56.85	45.85	6.23	100	2.47 3/4
Hoogste d.w. 1)	66.85	60.—	47.90	6.29	100 3/8	2.48 1/2
17 Aug. 1925	66.75	56.95	45.95	6.27 1/2	100 1/2	2.48 1/4
10 „ 1925	66.90	56.62 1/2	45.67 1/2	6.27	100 1/2	2.48 1/8
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	105	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p.100 fr.)	Berlijn (\$ p.100 Mk.)	Amsterdam (\$ p.100 gld.)
18 Aug. 1925	4,85 ¹⁵ / ₁₆	4,68	23,80	40,26
19 " 1925	4,85 ¹¹ / ₁₆	4,70	23,80	40,30
20 " 1925	4,85 ⁵ / ₁₆	4,69	23,80	40,29
21 " 1925	4,85 ³ / ₁₆	4,69	23,80	40,30
22 " 1925	4,85 ³ / ₁₆	4,70	23,80	40,30
24 " 1925	4,85 ³ / ₁₆	4,71	23,80	40,30
11 Aug. 1925	4,85 ⁷ / ₁₆	4,68	23,80	40,21
Muntpariteit ..	4,8667	19,30	23,81 ¹ / ₂	40 ³ / ₁₆

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	8 Aug. 1925	15 Aug. 1925	17/22 Aug. '25 Laagste	22 Aug. 1925 Hoogste
Alexandrië	Piast. p. £	97 ¹⁵ / ₃₂	97 ¹⁵ / ₃₂	97 ³ / ₈	97 ⁹ / ₁₆
*Bangkok	Sh. p. tical	1/10 ¹ / ₈	1/10 ¹ / ₈	1/10 ¹ / ₈	1/10 ¹ / ₈
B. Aires ¹⁾	d. p. \$	45 ¹⁵ / ₃₂	45 ¹¹ / ₃₂	45 ⁹ / ₃₂	45 ⁹ / ₁₆
Calcutta	Sh. p. rup.	1/6 ⁵ / ₃₂	1/6 ¹ / ₈	1/6 ³ / ₃₂	1/6 ⁵ / ₃₂
Constantin.	Piast. p. £	845	822 ¹ / ₂	805	835
Hongkong	Sh. p. \$	2/4 ¹ / ₁₆	2/4 ⁹ / ₃₂	2/4	2/5 ¹ / ₈
Lissabon ¹⁾	d. per Mil.	2 ¹ / ₂	2 ¹ / ₂	2 ¹⁵ / ₃₂	2 ¹ / ₂
Mexico	d. per \$	26	26	25	27
Montevideo ¹⁾	d. per \$	49 ¹ / ₂	49 ³ / ₈	49 ¹ / ₈	50
Montreal	\$ per £	4.85 ¹ / ₂	4.85 ¹ / ₂	4.85 ¹ / ₂	4.85 ¹ / ₂
R.d.Janeiro ¹⁾	d. per Mil.	5 ¹ / ₈	6	5 ¹ / ₂	6 ¹ / ₃₂
Shanghai	Sh. p. tael	3/2	3/2 ⁵ / ₁₀	3/2	3/3
Singapore	id. p. £	2/4 ³ / ₁₆	2/4 ³ / ₁₆	2/4 ¹ / ₈	2/4 ³ / ₁₆
Valparaiso ²⁾	peso p. \$	40.20	40.20	39.80	40.20
Yokohama	Sh. p. yen	1/8 ³ / ₈	1/8 ¹¹ / ₃₂	1/8 ³ / ₁₆	1/8 ⁷ / ₁₆

* Koersen der voorafgaande dagen. 1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS

Londen ¹⁾	N.York ²⁾
17 Aug. 1925..	32 ⁷ / ₁₆
18 " 1925..	32 ⁷ / ₁₆
19 " 1925..	32 ¹ / ₈
20 " 1925..	32 ³ / ₁₆
21 " 1925..	32 ³ / ₁₆
22 " 1925..	32 ³ / ₁₆
23 Aug. 1924..	34 ³ / ₁₆
20 Juli 1914..	24 ¹ / ₈

GOUDPRIJS³⁾

Londen	
17 Aug. 1925..	84/10 ¹ / ₂
18 " 1925..	84/10 ¹ / ₂
19 " 1925..	84/11 ¹ / ₂
20 " 1925..	84/11 ¹ / ₂
21 " 1925..	84/11 ¹ / ₂
22 " 1925..	—
22 Aug. 1924..	91/8
20 Juli 1914..	84/10

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine.

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

Vorderingen	17 Augustus 1925	24 Augustus 1925
Saldo bij Nederl. Bank...	f 7.778.786,56	f 2.501.060,71
Saldo bij betaalmeesters...	" 5.229.332,38	" 4.210.999,73
Saldo b. d. Bank v. Ned. Gemeenten	" 1.729.569,92	" 1.207.646,55
Voorschot op ult. Juli 1925 aan de gemeenten op voor haar door Rijk te heffen gem. ink.bel. en opcenten op Rijksink.bel.	" 37.032.491,41	" 37.032.491,41
Voorsch. aan de koloniën	" 7.917.873,77	" 8.941.119,89
Voorsch. a. h. buitenland	" 215.745.466,—	" 214.802.784,63
Daggeldleeningen tegen onderp. v. schatk.papier	" 23.000.000,—	" 24.500.000,—

Verplichtingen.		
Voorsch. door de Ned. Bank Schatkistbilj. in omloop ¹⁾	f —	f —
Schatkistprom. in omloop	" 149.149.000,—	" 149.144.000,—
Waarv. direct bij Ned. Bk. Zilverbons(met inbegrip v. de bedragen bij de betaalmeesters in kas).....	" 1.000.000,—	" —
Door den Postch.- en Giro-dienst in 's Rijks Schatkist gestort.....	" 17.938.567,50	" 17.673.479,—
Ten voordeele v. N.-I. geboekt beleggingsgeld v. h. N.-I. muntfonds....	" 39.718.374,70	" 41.786.131,83

1) Waarvan f 37.056.000 vervallen op of na 1 April 1927.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	15 Augustus 1925	22 Augustus 1925
Voorschot uit 's Rijks kas aan N.-I.	f —	f 680.000,—
Ind. Schatk.prom. in oml.	" 60.000.000,—	" 60.000.000,—
Voorsch. Jav.Bk. aan N.-I.	" 5.972.000,—	" 2.610.000,—
Muntbiljetten in omloop.	" 35.731.000,—	" 37.116.000,—
Ten voordeele v. N.-I. geboekt beleggingsgeld v. h. N.-I. muntfonds....	" 5.760.000,—	" 5.760.000,—
Totaal	f 107.180.000,—	f 106.166.000,—
Teg. v. N.-I. bij 's Rijks kas	" 283.000,—	" —
In 's Lands kassen	" 41.207.000,—	" —

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 24 Augustus 1925.

Activa.		
Binnel. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 47.149.148,33 Bijbnk. " 16.948.905,62 Ag.sch. " 25.989.539,56	f 90.087.593,51
Papier o. h. Buitentl. in disconto.	Idem eigen portef. f 242.971.681,—	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	" —	" 242.971.681,—
Beleeningen op onderp.	Hfdbk. f 37.290.920,47 incl. vrsch. Bijbnk. " 10.715.008,03 in rek.-crt. Ag.sch. " 68.221.943,27	f 116.227.871,77
Op Effecten.....	f 114.076.516,77	
Op Goederen en Spec.	" 2.151.355,—	" 116.227.871,77
Voorschotten a. h. Rijk	—	—
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud f 56.184.150,— Muntmat., Goud .. " 358.244.155,40	f 414.428.305,40
Munt, Zilver, enz.	" 23.179.044,22	
Muntmat., Zilver ..	—	" 437.607.349,62
Effecten	Belegging Res.fonds. f 6.476.883,61 id. van 1/5 v. h. kapit. " 3.973.233,87	" 10.450.117,48
Gebouwen en Meub. der Bank	" 5.171.000,—	
Diverse rekeningen	" 37.645.430,—	
	f 940.161.043,38	

Passiva.

Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefonds	" 6.483.597,96
Bijzondere reserve	" 12.000.000,—
Bankbiljetten in omloop	" 862.758.730,—
Bankassigtiën in omloop	" 1.201.603,57
Rek.-Cour. { Het Rijk f 3.068.538,01 saldo's: { Anderen " 25.840.515,75	" 28.909.053,76
Diverse rekeningen	" 8.808.058,09
	f 940.161.043,38

Beschikbaar metaalsaldo f 258.475.448,12
Op de basis van 2/5 metaaldekking " 79.901.570,65
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is. .. 1.292.377.240,—
Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikk. Metaal-saldo	Dek-kings perc.
24 Aug. '25	414.428	23.179	862.759	30.111	258.475	49
17 " '25	414.444	22.817	871.455	28.964	256.616	49
10 " '25	419.394	22.600	885.955	22.894	259.658	49
3 " '25	419.403	22.547	899.926	43.309	252.731	47
27 Juli '25	419.417	22.803	876.414	26.790	260.998	49
20 " '25	431.571	22.457	883.516	27.559	271.209	50
25 Aug. '24	531.511	11.834	945.735	52.764	343.047	54
25 Juli '14	162.114	8.228	310.437	6.198	43.521 ¹⁾	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Hiervan Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenland	Diverse rekeningen ²⁾
24 Aug. 1925	90.088	—	116.228	242.972	37.645
17 " 1925	88.815	1.000	125.300	242.803	37.628
10 " 1925	88.179	1.000	132.109	237.152	40.464
3 " 1925	85.945	—	171.670	232.429	41.396
27 Juli 1925	77.048	1.000	135.398	288.717	46.263
20 " 1925	78.319	3.000	137.745	215.699	48.409
25 Aug. 1924	129.930	—	177.296	67.434	108.112
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

1) Op de basis van 2/5 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Discont.	Div. rekeningen ¹⁾
25 Juli 1925..	1.024	1.448	737	1.012	298
18 " 1925..	1.008	1.491	733	992	327
11 " 1925..	1.008	1.626	745	1.012	307
4 " 1925..	1.008	1.701	615	1.003	293
20 Juni 1925..	1.008	1.425	869	1.016	315
26 Juli 1924..	1.168	1.384	964	1.103	375
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. metaal-saldo
22 Aug. 1925	177.500		315.500	52.500	103.900
15 " 1925	177.250		319.000	44.500	104.550
8 " 1925	178.750		316.500	57.500	103.950
18 Juli 1925	132.970	45.615	309.107	45.364	108.364
11 " 1925	133.197	46.954	306.996	44.875	110.533
4 " 1925	133.220	47.560	299.433	50.527	111.569
27 Juni 1925	133.360	47.457	294.141	51.454	112.433
23 Aug. 1924	150.074	64.288	261.409	99.966	142.738
25 Aug. 1923	160.841	60.829	259.051	119.462	146.559
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalt.	Beleeningen	Diverse reke-ningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
22 Aug. 1925		155.850		***	48
15 " 1925		155.790		***	49
8 " 1925		159.790		***	48
18 Juli 1925	18.612	27.256	65.261	58.507	50
11 " 1925	18.187	24.608	63.217	63.320	51
4 " 1925	18.399	19.897	58.498	61.247	52
27 Juni 1925	19.689	19.761	56.436	63.023	52
23 Aug. 1924	34.916	26.877	65.674	25.771	59
25 Aug. 1923	38.326	39.829	73.052	27.784	59
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis $\frac{1}{2}$ metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes			Dek-kings-perc. ¹⁾
			Bedrag	Bankbilj.	Gov. Sec.	
19 Aug. 1925	164.033	144.184	297.272	56.250	246.370	
12 " 1925	164.257	143.253	301.216	56.250	250.496	
5 " 1925	164.500	146.320	305.484	56.250	254.803	
29 Juli 1925	164.258	144.751	301.040	54.450	251.524	
22 " 1925	161.444	143.302	298.936	54.450	249.814	
15 " 1925	161.567	143.149	298.070	53.950	249.502	
20 Aug. 1924	128.316	125.119	291.362	27.000 ²⁾	247.456	
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—	

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
19 Aug. '25	33.989	71.323	16.535	110.236	39.599	31 $\frac{1}{4}$
12 " '25	34.219	71.606	15.733	110.730	38.753	30 $\frac{1}{8}$
5 " '25	33.509	68.229	11.037	110.498	37.931	31 $\frac{1}{4}$
29 Juli '25	33.600	69.174	20.690	103.264	39.257	31 $\frac{1}{8}$
22 " '25	34.960	69.762	15.574	110.691	37.802	31 $\frac{1}{8}$
15 " '25	36.007	71.684	12.595	115.229	38.168	29 $\frac{1}{8}$
20 Aug. '24	42.468	78.317	15.635	109.974	22.917	18,26
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 $\frac{1}{8}$

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits. ²⁾ Gouddekking.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarv. in het buitenl.	Zilver	Te goed in het buitenl.	Buit. gew. voorsch. afd. Staat	Schat-kistbil-jetten ¹⁾	Wissels
13 Aug. '25	5.547	1.864	312	578	28.100	5.095	3.243
6 " '25	5.547	1.864	312	578	28.200	5.085	3.181
30 Juli '25	5.547	1.864	312	582	27.250	5.069	3.639
23 " '25	5.547	1.864	312	582	27.400	5.068	3.045
16 " '25	5.547	1.864	312	581	27.850	5.068	3.167
14 Aug. '24	5.544	1.864	300	568	22.900	4.764	4.510
23 Juli '14	4.104	—	640	—	—	—	1.541

Data	Waarvan op het buitenl.	Uitge-stelde Wissels	Belee-ningen	Circulatie	Rekg. Courant Particulieren	Staat
13 Aug. '25	21	6	2.913	44.906	2.385	14
6 " '25	19	6	2.929	45.334	2.604	12
30 Juli '25	16	6	2.906	44.496	2.452	59
23 " '25	18	6	2.987	44.221	2.270	51
16 " '25	23	6	3.012	44.532	2.494	32
14 Aug. '24	26	9	2.739	40.400	2.037	12
23 Juli '14	8	—	769	5.912	943	401

¹⁾ In disc. genomen wegens voorsch. v. d. Staatsa. buitenl. regeeringen.

DUITSCHER RIJKS BANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buitenl. circ. banken ¹⁾	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Belee-ningen
15 Aug. 1925	1.114,6	97,7	357,7	1.617,9	20,3
7 " 1925	1.113,7	102,8	358,5	1.706,1	23,8
31 Juli 1925	1.104,1	123,3	368,0	1.789,2	60,3
23 " 1925	1.103,0	123,3	367,7	1.487,6	21,6
15 " 1925	1.068,7	93,1	356,2	1.526,5	13,4
7 " 1925	1.065,6	90,7	355,2	1.579,7	15,6
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec-ten	Diverse Activa ²⁾	Circu-latie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva	Schuld aan Renten-bank
15 Aug. 1925	201,9	660,5	2.373,2	926,3	461,2	0,3
7 " 1925	201,7	618,1	2.472,7	810,4	516,9	0,4
31 Juli 1925	201,7	502,1	2.530,3	699,7	562,7	0,4
23 " 1925	201,6	724,0	2.200,9	878,8	621,4	0,6
15 " 1925	201,5	730,5	2.297,9	765,8	619,7	0,7
7 " 1925	201,3	685,7	2.442,6	574,0	661,7	2,1
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0	—

¹⁾ Onbelast ²⁾ W.o. Rentenbankscheine 15, 7 Aug., 31, 23, 15, 7 Juli, resp. 264,7; 215,5; 134,5; 384,4; 326,5; 257,3 mill.

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleen. van tegoed in h. buitl.	Beleen. van prom.d. provincien	Binnen-landsche wissels	Belee-ningen	Voorschot aan den Staat	Circulatie	Rekg. Crt. Particu-lieren
20 Aug. '25	385	85	480	1.317	274	5.200	7.596	159
12 " '25	385	85	480	1.358	266	5.200	7.668	136
6 " '25	385	85	480	1.421	286	5.200	7.675	161
30 Juli '25	385	85	480	1.413	260	5.200	7.688	153
23 " '25	385	85	480	1.429	235	5.200	7.570	265
16 " '25	384	85	480	1.374	254	5.200	7.609	206
21 Aug. '24	354	85	480	1.265	434	5.250	7.625	171

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In her-disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
5 Aug. '25	2.778,0	1.494,2	136,3	543,8	212,0
29 Juli '25	2.791,1	1.498,6	145,5	468,4	210,5
22 " '25	2.790,9	1.509,3	144,0	442,5	224,5
15 " '25	2.790,6	1.523,6	144,8	454,7	231,3
8 " '25	2.784,3	1.508,7	139,5	450,3	240,7
1 " '25	2.785,6	1.517,3	141,3	511,6	249,1
6 Aug. '24	3.125,7	2.115,2	103,3	273,6	22,1

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circula-tie	Totaal Depo-sito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. ¹⁾	Algem. Dek-kings-perc. ²⁾
5 Aug. '25	333,5	1.605,6	2.266,0	115,7	71,7	75,3
29 Juli '25	330,2	1.598,4	2.200,6	115,7	73,4	77,3
22 " '25	335,3	1.605,2	2.199,7	115,7	73,3	77,1
15 " '25	344,5	1.627,0	2.231,7	115,6	72,5	76,1
8 " '25	339,0	1.652,3	2.187,7	115,6	72,5	76,1
1 " '25	353,6	1.653,0	2.252,4	115,7	71,3	74,9
6 Aug. '24	535,5	1.756,0	2.159,7	111,5	79,8	82,5

¹⁾ Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. ²⁾ Verhouding totalen voorraad munt-materiaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Dis-conto's en beleen.	Beleg-ingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depo-sito's	Waarvan time deposits
29 Juli '25	730	13.217	5.506	1.606	18.061	5.174
22 " '25	730	13.240	5.507	1.618	18.072	5.164
15 " '25	731	13.286	5.484	1.647	18.227	5.164
8 " '25	733	13.280	5.498	1.616	18.143	5.164
1 " '25	733	13.375	5.517	1.662	18.339	5.172
30 Juli '24	747	12.265	4.987	1.591	16.821	4.492

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 24 Augustus 1925.

Na een langdurige periode van depressie heeft de beurs van Berlijn in de achter ons liggende berichtsweek eenige opleving getoond. De gedurige daling van het koerspeil was in hoofdzaak te voorschijn geroepen door krachtige aanvallen van de contramime, welke haar transacties had gebaseerd op den Duitschen credietnood — waardoor verschillende ondernemingen genoodzaakt waren hun eigen aandelenbezit op de markt aan te bieden —, op de geringe rentabiliteit van de Deutsche industrie, op de neiging van het buitenland om fonds af te geven, enz. De Stinnes verwickelingen hebben hiertoe uit den aard der zaak het hunne bijgedragen en de banken waren weinig geneigd tegenweer te bieden, daar zij zelve min of meer geïmmobiliseerd waren door de afwikkeling van het Stinnes-concern. Hierin is nu de laatste dagen eenige verbetering gekomen, doordat verschillende objecten van Stinnes zijn verkocht. Toen bovendien de aanvallen van de baissiers regelrecht tegen sommige bankinstellingen — o.a. de Darmstädter & Nationalbank — werden gericht heeft de Berlijnsche bankwereld het klaarblijkelijk toch den tijd gevonden daadwerkelijk in te grijpen, met het gevolg, dat een vrij aanzienlijke koersverbetering haar intrede heeft kunnen doen. Desniettemin is de daling van de laatste weken slechts voor een gering deel uitgewischt.

Te Parijs is de stemming slechts weinig veranderd. De staking der bankbeambten heeft zich eerder uitgebreid, hetgeen op zichzelf reeds een zekeren druk op de fondsenmarkt heeft uitgeoefend. Bovendien verkeert men in financiële kringen in onzekerheid ten aanzien van de thans zeer aanstaande regeling van de buitenlandsche schulden van Frankrijk. Het voorbeeld van België heeft het vooruitzicht op groote verplichtingen gedurende een reeks van jaren geopend, terwijl het uitgesloten schijnt te mogen worden geacht, dat de Belgische regeling als precedent voor de Fransche mag worden beschouwd. Ten gevolge van één en ander is de beurs weifelend gebleven, met een neiging tot daling van Fransche staatsfondsen.

Te Londen is de fondsenmarkt stil geweest, hoofdzakelijk doordat men wenschte af te wachten, of het bankdisconto verder zou worden verlaagd. Toen dit niet het geval bleek te zijn, viel een geringe actie op te merken. De markt voor „gilt-edged” fondsen bleef goed. Binnenlandsche Spoorwegfondsen onregelmatig met weinig zaken. De rubbermarkt was vrij rustig, doch de koersen handhaafden zich vrijwel. Courtaulds en andere textieffondsen vertoonden eenigen teruggang, bij hun onlangs bereikte hoogtepunt verzeleken.

Te New York heeft de zeer opgewekte tendens zich volkomen kunnen handhaven, ondanks de minder optimistische gevoelens, welke blijkens sommige uitlatingen in de kringen der financiers heerschen. Vooral industriële waarden hebben hiervan de vruchten kunnen plukken, doch ook spoorwegshares konden aanmerkelijke koerswinsten boeken. De goede toon is uit den aard der zaak versterkt door de meergenoemde schuldregeling met België, waardoor de Vereenigde Staten hun principieele verlangens ten aanzien van de delging der schulden van Europa voor een goed deel zien ingewilligd.

Ten onzent is de beurs over het algemeen kalm geweest, met uitzondering van enkele opmerkelijke koersfluctuaties. Wat de beleggingsmarkt betreft, heeft de vaste tendens zich hier volkomen kunnen handhaven. Deze afdeling ter beurze schijnt zich bovendien te hebben aangepast aan de eenigermate duurder geldmarkt. 6% Ned. Werk. Schuld. 1922: 105¹/₂, 105⁵/₈, 105¹¹/₁₆; 4¹/₂% Ned. Werk. Schuld 1917: 97¹⁵/₁₆, 97¹³/₁₆, 97¹⁵/₁₆; 7% Ned.-Indië: 102³/₄, 102¹³/₁₆; 4¹/₂% Port. Tabak: 68, 69¹/₂, 68³/₈; 5% Brazilië 1913 £ 20—100: 56¹/₄, 57⁷/₈, 57¹/₂; 8% Sao Paulo 1921: 100³/₄, 101, 100³/₄.

Groote aandacht heeft de suikermarkt getrokken door een plotselinge en zeer groote koersverheffing voor aandelen Handelsvereniging „Amsterdam”. Wel is waar zijn onder den invloed van de bewegingen in dit fonds ook de overige suikerwaarden wel eenigszins gestegen, doch lang niet in dezelfde mate. Bovendien hebben de prijsvariëaties op de markt voor het product zelve hiertoe geen aanleiding gegeven. De krachtige koersverbetering voor H.V.A. wordt ter beurze dan ook toegeschreven aan de behoefte aan beleggingsmateriaal, welke een keuze tracht te doen op de aandelenmarkt, nu de obligatieafdeling hiertoe niet meer in ruime mate de gelegenheid biedt. Bovendien schijnt er een geringe contramimepartij te zijn geweest, welke overhaast tot dekking is overgegaan. Niettemin heeft het hoogst bereikte koerspeil zich vrijwel geheel kunnen handhaven. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 155³/₄, 157³/₄, 156, 154; Handels Verg. Amsterdam: 514¹/₄, 534¹/₂, 546, 539¹/₈; Java Cultuur Mij.: 327, 335, 330; Maron: 252, 260, 258; Ned.-Ind. Suiker Unie: 222, 225¹/₄, 220; Poerworedjo: 110³/₄,

115¹/₈, 112¹/₄; Tjepper: 604, 610, 612; Tjeweng Lestari: 209, 218³/₄, 216¹/₂.

De stemming op de *petroleumaafdeeling* was hieraan tegengesteld. De herhaalde prijsverlagingen van het product op de Amerikaansche markt hebben eenige depressie veroorzaakt, welke niet is weggenomen door de berichten, dat in sommige districten van de Vereenigde Staten zelfs een verhooging van de petroleumrijzen plaats heeft gevonden. Ondanks het feit, dat van Parijs nog vrij omvangrijke kooporders binnenkwamen, heeft de koers van aandelen Koninklijke Petroleum Mij. zich niet kunnen handhaven, mede door het feit, dat enkele groote houders hun stukken op de markt aanboden. In Geconsolideerde is slechts weinig omgegaan, terwijl ook de koersfluctuaties gering waren. Hier bleef de ondertoon echter beter. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 351¹/₂, 347, 357¹/₂, 347; Geconsolideerde Holl. Petr. Cy.: 159³/₄, 156, 157³/₄, 158; Kon. Ned. Petr. Maatschappij: 374, 379¹/₂, 373¹/₈.

Rubberaandelen zijn veel kalmer gevonden. De koersen zijn niet zoo sterk gebonden geweest aan de ups and downs van den rubberprijs te Londen. Er viel een meer zelfstandige beweging op te merken, welke in het leven werd geroepen door vraag en aanbod van beleggingszijde. De speculatieve posities zijn vrij sterk ingekrompen, nu de groote spanningen op de markt voor het product voor het oogenblik zijn verdwenen. Amsterdam Rubber: 282¹/₂, 294¹/₂, 291³/₄; Hessa Rubber: 383, 390, 397¹/₂, 386; Java Caoutchouc: 156, 160¹/₄; Kali Telepak: 266¹/₄, 276¹/₂, 280; Ned.-Ind. Rubber en Koffie: 254, 256, 252; Serbadjadi: 268³/₈, 278; Sumatra Rubber: 249³/₄, 259, 257.

De *tabaksafdeeling* was eveneens kalm, doch over het algemeen vast. Voor certificaten „De Oostkust” en voor aandelen Senembah bestond nog steeds de grootste belangstelling, doch de koersverschillen zijn niet al te ruim meer geworden. Arendsburg: 463, 475; Deli Batavia Mij.: 350, 352, 362¹/₂; Deli Mij.: 402¹/₂, 398¹/₂, 399¹/₈; Senembah Mij.: 487¹/₂, 478³/₄, 486¹/₂.

Scheepvaartandelen zijn gedurende het grootste deel der berichtsweek geheel verlaten geweest, waarbij de ondertoon echter vast is gebleven. Een uitzondering werd gevormd door de waarden van den Koninklijken Hollandschen Lloyd, welke over het algemeen gevraagd bleken te zijn. Holland-Amerika Lijn: 67, 66, 67; Java China Japan Lijn: 105¹/₄; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 65¹/₂; Ned. Scheepvaart Unie: 145, 144¹/₂, 144³/₄; Stoomv. Mij. Nederland: 157³/₄, 158¹/₂, 156¹/₂; Kon. Holl. Lloyd: 40, 45.

Op de afdeling voor *industriële aandelen* is de kalmte voor aandelen Jurgens teruggekeerd. De omzetten zijn veel geringer geworden, terwijl de koersdaling van de vorige week voor een goed deel weder kon worden ingehaald. Ook voor aandelen in kunstzijde-ondernemingen was de tendens iets vaster, hoewel de groote belangstelling van eenigen tijd geleden niet is weergekomen. Centrale Suiker Mij.: 116³/₄, 117, 116¹/₂; Holl. Kunstzijde Ind.: 152³/₄, 158, 160¹/₂, 160; Jurgens: 124³/₄, 130³/₄, 133³/₈, 133¹/₈; Maekubee: 115⁵/₈, 120¹/₄, 122, 121; Ned. Kunstzijde Fabriek: 340, 356, 360¹/₂, 357; Philips Gloeilampenfabriek: 433¹/₂, 428³/₄, 435, 431³/₄; Verg. Blikfabrieken: 102¹/₂, 105¹/₂, 104³/₄.

Mijnaandelen hebben, zooals vaker in deze afdeling kan worden geconstateerd, een grillig verloop gehad. De belangstelling heeft zich in hoofdzaak geconcentreerd op aandelen Algemeene Exploratie Maatschappij, welke vrij groote koersfluctuaties te aanschouwen hebben gegeven. Voor het overige was de stemming in deze afdeling nogal verdeeld. Alg. Exploratie Mij.: 142¹/₄, 146³/₄, 136¹/₂, 143; Ned. Surinaamsche Goud Expl. Mij.: 31, 36, 42; Redjang Lebong: 293¹/₂, 290, 281¹/₂.

De markt voor *bankaandelen* bleef rustig, doch opgewekt. Amsterdamsche Bank: 152, 153¹/₂, 153; Holl. Bank voor Zuid-Amerika: 62¹/₂, 65, 66; Incasso Bank: 115¹/₂; Koloniale Bank: 175¹/₂, 179¹/₄, 177¹/₂, 175; Ned.-Ind. Hand. Bank: 140⁵/₈, 141³/₄, 141¹/₄; Ned. Handel Mij.: 136, 138³/₈, 137⁵/₈; R'damsche Bankverg.: 74, 73, 73¹/₄.

De *Amerikaansche afdeling* heeft zich gekenmerkt door levendigen handel in spoorwegaandelen, waarbij aandelen Wabash op den voorgrond hebben gestaan. Doch ook de overige laag genoteerde spoorwegshares hebben de vruchten kunnen plukken van de betere stemming, welke te New York voor deze aandelen is gegroeid. Zoo werden hier o.a. gekocht aandelen Ontario, Missouri, Erie, enz. Tegen het einde der berichtsperiode viel de aandacht bovendien op aandelen Intercontinental Rubber. American Works: 305 (ex. div.); American Smelting & Ref. Cy.: 107¹/₂, 109⁵/₈, 111¹/₂; Anaconda Copper: 86⁷/₈, 88, 88⁷/₈; Studebaker: 1165, 1165, 1160; United States Steel Corp.: 122, 121¹/₂, 123³/₄; Erie Spoorweg: 34¹⁵/₁₆, 34¹/₂; New York Ont. en Western Rv.: 34¹/₂, 32¹/₄, 33⁷/₈; Union Pac. Railw.: 144¹/₂, 145¹⁵/₁₆, 144; Wabash Rv.: 44²²/₃₂, 43¹¹/₃₂, 45⁹/₈.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 25 Augustus 1925.

De ondernemingslust was aan de graanmarkt deze week niet groot en voor verschillende graansoorten heeft hij een aanzienlijke vermindering ondergaan. Vooral voor de zaken in broodgraan, doch ook voor maïs, gerst en haver zijn het weder en daarmede kwaliteit en kwantiteit der oogsten van het Noordelijk halfroend de voornaamste factoren, welke den loop der markt bepalen. In de Vereenigde Staten van Amerika is het dorschen der wintertarwe vrijwel afgelopen en de resultaten vallen mee, zoodat de opbrengst ten slotte de raming van 1 Augustus schijnt te overtreffen. Met het binnenhalen der zomertarwe is men in de Vereenigde Staten bezig onder vrij gunstige omstandigheden, doch in Canada was het weder in het begin der week minder goed en regenachtig. Er was sprake van roestschade en een zeer onregelmatigen stand van het gewas. Daar bovendien uit verschillende Europeesche landen berichten kwamen van regen gedurende den oogsttijd was dan ook de tarwemarkt te Chicago en Winnipeg vast met eenige prijsverhoging, terwijl aan de Argentijnsche termijnmarkten de prijzen zich goed handhaafden. In Europa maakte die vaste stemming echter weinig indruk en met slechts enkele uitzonderingen was de omzet daar gering. Frankrijk en Italië onthouden zich zelfs vrijwel geheel van inkoop. In beide landen heet zeer veel tarwe binnen te komen. Italië spreekt zelfs van een recordoogst, welke de hoogste tot nog toe gepubliceerde ramingen zou overtreffen en in Frankrijk meent men buiten den invoer uit Noord-Afrika dit seizoen slechts zeer weinig import noodig te zullen hebben. Het zal nog moeten blijken in hoeverre hier, in verband met den labielen franken-koers de wensch de vader der gedachte is. Tot de zoeven bedoelde uitzonderingen behoort de geregelde kooplust voor spoedige Canadeesche tarwe aan de Engelsche markt. Evenals in verschillende andere Europeesche landen zijn in Engeland de tarwevoorraden klein en bij het schaarsche aanbod van Canadeesche tarwe uit het beperkte overschot van den ouden oogst bestond daarvoor bij voortdurend goede vraag, waarvoor aanzienlijke premies voor de eerste posities werden betaald. Ook voor andere tarwesorten is dat trouwens het geval, welk verschijnsel bij den handel naar het vasteland wordt versterkt door de nadering van het Duitsche invoerrecht. Veel tarwe wordt nog vóór 1 September binnen de Duitsche grenzen gebracht en voor partijen, welke vroeg genoeg arriveeren, betaalt men veel hogere prijzen dan voor iets latere posities. Ook Nederland en België zien zich wel gedwongen om bij hunne aankopen ter aanvulling voor dagelijksche behoefte van hunne beperkte voorraden flinke prijzen te betalen.

Voor spoedige tarwe had dan ook de markt deze week nu en dan een levendig aanzien, doch voor meer verwijderde posities bleef de vraag zeer beperkt. Slechts in Engeland worden in Canadeesche soorten geregeld tot sterk deport zaken gedaan op herfstafloading, doch naar Nederland blijven zij uitzondering en Duitschland onthoudt zich daarvan bijna geheel. De zeer kleine wereldverscheppingen dezer week brachten in die luste-

looze houding der markt geen verbetering. Verder ongunstig oogstweder in Europa zou daarin misschien verandering kunnen brengen, doch voorloopig schijnt de regen nog niet veel kwaad te hebben gedaan, en ofschoon hij in sommige West-Europeesche landen wel vertraging en eenigen kwaliteitsachteruitgang teweegbrengt, is reeds veel tarwe binnengehaald en maakt men zich nog niet ongerust. Daarbij is de Duitsche roggeoogst goed en omvangrijk en blijven de berichten uit Oost-Europa gunstig. Hongarije heeft zelfs een grooteren oogst dan de officieele reeds hooge ramingen der laatste maanden deden verwachten en reeds is veel nieuwe Hongaarsche tarwe naar het naburige Centraal Europa verkocht. Ook Rusland gaat ondanks den ook daar gevallen regen voort met het aanbod van tarwe ter verlading in September en October, doch de zaken zijn in omvang verminderd. Naar Engeland werd deze week echter nog vrij veel Russische tarwe verkocht. Zuid-Slavië en Polen bieden eveneens tarwe aan, en het schijnt, dat de tijd van geringe verscheppingen, welke vooral het gevolg is van den kleinen oogst van wintertarwe in de Vereenigde Staten, slechts kort zal zijn en niet zal behoeven te duren tot in October de nieuwe Canadeesche tarwe beschikbaar is. Daarbij hebben bovendien in die periode de invoerlanden hun eigen nieuwe tarwe ter beschikking. Op 24 Augustus waren de Overzeesche tarwemarkten flauw, en de prijzen zijn in Noord-Amerika weder bijna teruggelopen op het niveau van het begin der week, doch de Argentijnsche termijnmarkten konden zich ook de laatste dagen goed handhaven. Ook rogge eindigde in flauwe stemming. Vraag bestond in Duitschland nog steeds voor spoedige Amerikaanse rogge die vóór 1 September kan worden ingevoerd, doch Nederland deed, nu de eigen oogst juist is binnengehaald, weinig importzaken. Russische rogge werkt nauwelijks belangstelling, na de flinke zaken die daarin onlangs zijn gedaan. Wegens de lage prijzen werd vrij geregeld Poolsche rogge gekocht, doch ook daarvoor verminderde aan het einde der week de kooplust. Te Chicago is na eenige prijsverhoging in het begin der week die verhoging later weder verloren gegaan. Flauw is in den loop der week de markt geworden voor voedergranen. Vooral voor gerst en haver is dat het geval. Verlaging der prijzen, waartoe op aflading in Augustus en September gerst uit Rusland en den Balkan wordt aangeboden, heeft ook voor eerdere posities de markt beïnvloed en slechts met aanzienlijke prijsopoffering was spoedige gerst langzaam te plaatsen. De Noord-Amerikaansche vraagprijzen werden aanvankelijk nauwelijks verlaagd, doch aan het einde der week ondervond ook de Amerikaanse markt den invloed van het Oost-Europeesche aanbod en voor aflading gedurende de herfstmaanden werden ten slotte de prijzen sterk verlaagd, met op 24 Augustus een flauwe markt te Winnipeg. Aangelokt door het sterke deport, waartoe Amerikaanse gerst op aflading te koop is, werden daarin deze week in Engeland en Nederland nog al zaken gedaan, doch voor andere soorten is de vraag slecht. Haver was van Noord-Amerika telkens lager te koop en ofschoon op enkele dagen Engeland een goeden omzet had en ook het vasteland tot de lage prijzen wel kooplust toonde, was van een verbetering

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Aires		
	Tarwe Sept.	Maïs Sept.	Haver Sept.	Tarwe Sept.	Maïs Sept.	Lijnzaad Sept.
22 Aug. '25	162½	103¾	40¼	13,80 1)	9,30 1)	20,70 1)
14 „ '25	160½	104¾	40¾	13,85	9,50	21,—
22 Aug. '24	125¾	114¾	57¾	15,—	10,20	23,50
22 Aug. '23	100¾	85¼	39¼	11,35	8,60	21,35
22 Aug. '22	102¾	60¾	31¾	11,70	7,70	18,25
20 Juli '14	82	56¾	36¾	9,40	5,38	13,70

1) per October.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	24 Aug. 1925	17 Aug. 1925	25 Aug. 1924
Tarwe*	16,25	17,50	14,60
Rogge (No. 2 Western) ..	12,25	12,50	11,50
Maïs (La Plata)	245,—	249,—	212,—
Gerst (48 lb. malting) ...	240,—	255,—	264,—
Haver	11,30 4)	12,50 4)	12,20 4)
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) 1	14,25	14,45	14,20
Lijnzaad (La Plata) ... 3	455,—	466,—	456,—

1) per 100 KG. 2) per 2000 KG. 3) per 1960 KG.

*No. 2 Hard/Red Winter Wheat. 4) Canada No. 3.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	16/22 Aug. 1925	Sedert 1 Jan. 1925	Overeenk. tijdvak 1924	16/22 Aug. 1925	Sedert 1 Jan. 1925	Overeenk. tijdvak 1924	1925	1924
Tarwe	24.263	763.494	630.600	—	17.024	18.573	780.518	649.173
Rogge	22.034	168.106	320.489	—	—	3.775	168.106	324.264
Boekweit	409	17.126	13.457	—	—	528	17.126	13.985
Maïs	17.008	438.213	480.676	952	50.538	74.358	488.751	555.034
Gerst	11.708	123.499	199.437	—	4.114	28.606	127.613	228.043
Haver	3.336	130.001	117.325	—	252	305	130.253	117.630
Lijnzaad	2.360	126.247	162.371	5.314	43.979	49.194	170.226	212.565
Lijnkoek	1.562	130.967	138.722	—	—	700	131.014	139.422
Tarwemeel	2.238	78.503	150.338	673	12.423	17.787	90.926	168.125
Andere meelsoorten ..	21	3.521	4.475	—	—	—	3.521	4.475

geen sprake. Voor maïs is de vraag in den loop der week verminderd. Wel zijn in de invoerlanden de voorraden klein en werd deze week bovendien van Argentinië weinig maïs afgeladen, doch met het oog op de uitstekende berichten over alle Oost-Europeesche maisoogsten en den goeden stand in Noord-Amerika was de vraag in Engeland beperkt en werden in Nederland slechts de allerspoedigste partijen in eenigszins bevredigende mate gekocht. Daarbij komt, dat uit Zuid-Afrika het aanbod dringender werd. Wel worden daar de verschepingen eenigszins vertraagd door het te hooge vochtgehalte van een groot gedeelte der maïs, doch het staat wel vast, dat binnen enkele weken van het ongekend groote Zuid-Afrikaansche uitvoersurplus reeds flinke hoeveelheden naar Europa onderweg zullen zijn. Van den Donau vallen verder nog geregeld verschepingen ook van Zuid-Slavische maïs te verwachten en eenige ladingen Donau maïs zijn nog onverkocht naar West-Europa onderweg. Evenals in Engeland is ook in Nederland gedurende de laatste dagen der week ook voor spoedige maïs de kooplust verminderd, nu vrij algemeen de opvatting heerscht, dat spoedig lagere maïsprijzen te verwachten zijn. Men laat zich daarbij niet slechts leiden door de flauwere markten van het einde der week in Noord- en Zuid-Amerika, doch ook door de Russische berichten omtrent een recordoogst in Oekraïne, waarvan de verschepingen wel is waar nog geruimen tijd op zich zullen laten wachten, doch waarvan de invloed zich reeds op de zaken in spoedige posities laat gevoelen. Daarbij wordt in Duitschland slechts weinig maïs gekocht, en zijn uit de grootere verschepingen van enkele vroegere weken uit Argentinië binnenkort grootere aanvoeren in de invoerlanden te verwachten. De maïsmarkt in Chicago was op 24 Augustus flauw, vooral voor September, den laatsten termijn van den ouden oogst. Aan de termijnmarkten te Buenos Aires en Rosario valt sedert het begin der week voor maïs een verlaging van ongeveer 15 centavos per 100 Kilo te constateeren. Door dit alles is overal maïs op verwijderde aflading de laatste dagen gevoelig in prijs gedaald zonder dat daardoor de ondernemingslust werd aangewakkerd.

SUIKER.

Ook de afgelopen week waren de verschillende suikermarkten prijshoudend gestemd.

In Amerika bleven de noteeringen op de termijnmarkt nagenoeg onveranderd, ofschoon Raffinadeurs tegen het midden der week het gelimiteerde aanbod van Cubaplanters tegen verhoogden prijs uit de markt namen. Ongeveer 15.000 tons prompte Cubasuiker gingen tot 2,9/16 d.c. c. & fr. New York in andere handen over en ongeveer 50.000 tons Augustus en September verscheping tot 2,5/8 d.c.

De ontvangsten in de Atl. havens der V.S. bedroegen deze week 55.000 tons, de versmeltingen 69.000 tons en de voorraden 196.000 tons.

De Cubastatistiek is als volgt:

	1925	1924	1923
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten 8 Aug.	47.020	40.096	14.575
Tot. 1 Dec.-8 Aug.	4.502.759	3.581.316	3.316.255
Aantal werkende fabrieken	6	1	1
Weekexport 15 Aug.	95.684	63.824	35.696
Totaal exp. 1 Jan.-15 Aug.	3.582.919	3.069.115	2.858.550
Totale voorraad op 15 Aug. ...	919.660	512.201	457.711

In Engeland verhoogden Raffinadeurs in het begin der week hunne prijzen voor alle posities met 3d.

De Zichtbare Voorraden zijn volgens C. Czarnikow:

	1925	1924	1923
	Tons	Tons	Tons
Duitschland 1 Juli	267.000	469.000	519.000
Tsjechoslowakije 1 Aug.	149.000	58.000	80.000
Frankrijk 1 Juli	158.000	78.000	109.000
Nederland 1 Juli	92.000	73.000	79.000
België 1 Aug.	65.000	32.000	30.000
Engeland 1 Aug.	290.000	244.000	326.000
Europa ..	1.021.000	954.000	1.143.000
V.S. Atlant. havens 19 Aug. ...	196.000	146.000	114.000
Cuba alle havens 15 Aug.	920.000	512.000	458.000
Totaal ..	2.137.000	1.612.000	1.715.000

Op Java verkocht de V.I.S.P. verdere restanten No. 16 &/hooger uit oogst 1925 tot f 8½. Op de tweedehands markt ging weinig om; voor prompte Superieur werd f 10¼ betaald en voor No. 16 &/hooger f 8,80.

Hier te lande opende de markt vast en bestond vooral voor de maanden Augustus en September belangstelling, waardoor prijzen tot f 19,3/8 opliepen; voor October werd f 19,— tevergeefs geboden, terwijl men voor November en December f 18,7/8 wilde betalen. Toen de noteeringen in het

buitenland wat lager afkwamen, daalden ook hier de prijzen eenigszins en waren de noteeringen:

Augustus	f 19¼ aanbod
September	„ 19¼ gedaan
October	„ 18¾ „
Nov./Dec.	„ 18¾ geboden
Maart	„ 19¼ gedaan
Mei	„ 19¼ aanbod

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdamp Oct./Dec.	Londen			New York 960 Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java's f.o.b. per Sept./Oct.	Cuba's 960 c.f.f. September	
	kristalsuiker basis 99°	Sh.	Sh.	Sh.	\$ cts.
24 Aug. '25	f 19¾/16	35/3	14/3	12/1½	4,37
17 „ '25	„ 19¾/16	35/-	14/4½	12/3	4,33
24 Aug. '24	„ 24,—	44/6	20/6	19/6	5,53
24 Aug. '23	„ 23¾/16	58/9	19/6	22/-	5,81
	ruwsuiker basis 88°				
4 Juli '14	f 11½/32	18/-	—	—	3,26
	basis 99°				
	f 14½/32				

1) Het verschil tusschen ruwsuiker 88° en krist.suik. 99° is aan te nemen op f 3 p. 100 KG.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons.
Manchester, d.d. 12 Augustus 1925.

Het Bureau Rapport betreffende de Amerikaansche katoen-oogst, hetwelk Zaterdag na de gewone zakentijd gepubliceerd werd, had een tijdelijke prijsstijging tengevolge. De conditie werd aangegeven als 65.6 tegen 67.4 een jaar geleden en een vermoedelijke opbrengst van 13.566.000 balen tegen 13.588.000 balen verleden jaar en 12.351.000 balen het jaar daarvoor. Het wordt algemeen erkend, dat de maand Augustus de critieke maand voor den oogst is en veel zal van de weersgesteldheid in de komende weken afhangen, welke verleden jaar zeer gunstig waren. Het is merkwaardig, dat de oogst zoo vroeg begint, daar er tot einde Juli reeds 159.000 balen gegind waren tegen 22.000 balen in dezelfde periode van 1924. Mid-American geeft deze week een verlaging aan van 28 punten. Egyptische soorten worden slechts weinig verkocht en luiden de berichten over den nieuwen oogst niet zeer gunstig.

Prijzen van Amerikaansche garens zijn vaster, hoewel Spinners weinig zaken rapporteeren. Er is echter geen gebrek aan vraag naar ringgarens en medio nummers Mule garens, doch de geboden prijzen zijn meerendeels een half penny of zelfs meer beneden spinners vraagprijzen. Door de vacantiedagen in de verschillende districten en den steun in verband met de recomandatatie der Spinners Federation om gedurende de maand Augustus een week extra te stoppen, heeft men met verkoopen weinig haast. Voor Rusland worden belangrijke zaken gerapporteerd in „fourfold” garens speciaal in de grovere nummers, alsook in 16/2 en 24/2 en enkele fijnere nummers. De reeds geboekte hoeveelheden stellen enkele doublers in staat gedurende de eerste twee maanden door te werken, waarschijnlijk zelfs tot de eerste weken van November. De berichten van Egyptische spinners loopen nog al uiteen. Enkelen hebben flink verkocht in de fijnere nummers, zoowel twist als weft, terwijl anderen daarentegen slechts weinig gedaan hebben. Allen klagen echter over onvoldoende prijzen. Naar getwijnde garens bestaat weinig vraag.

Ook in de doekmarkt begint men meer belangstelling te toonen en er is zeker meer vraag naar fancygoederen. Het Continent blijft koopen, terwijl er ook zaken voor Rangoon, de Straits en Java tot stand komen. Ook China begint meer belangstelling te toonen, terwijl er biedingen aan de markt zijn voor flinke partijen. Over het algemeen is het Verre Oosten en speciaal India weinig geneigd hare biedingen te verhoogen; de belangstelling blijft echter bestaan, zooals wel uit de diverse aanvragen blijkt. Noteeringen blijven vast en er is weinig verandering in de markt, hoewel zooals wij reeds meldden alle oogen op de katoenberichten gevestigd zijn. Er bestaat dan ook een goede vraag naar diverse soorten, doch koopers blijven voorzichtig. Elke stijging van katoenprijzen leidt tot nieuwe zaken, terwijl elke daling daarentegen koopers doet aarzelen, waaraan waarschijnlijk het groot aantal biedingen toe te schrijven is, waarvan nog geen directe zaken het gevolg zijn.

Manchester, d.d. 19 Augustus 1925.

Prijzen van Amerikaansche katoen hebben zich gedurende de afgelopen week binnen nauwere grenzen bewogen en zijn ten

slotte slechts weinig veranderd. Verkoopen zijn slechts gering geweest, ook al ten gevolge van de grootere oogstschattingen en de vacaties in enkele spindistricten. Ontvangsten van nieuwe katoen zijn ongeveer 50 % grooter dan verleden jaar, hetgeen op een vroegen oogst wijst.

Prijzen van Amerikaansche garens zijn vast. De vraag naar grove en medium Mule is slechts gering en de geboekte ring-garens zijn circa 1/2 à 3/4 penny lager ondergebracht dan wat de meeste producenten als hun limites beschouwen. Voor het binnenland zijn enkele posten in getwijnde garens geboekt, alsmede voor Indië, doch over het algemeen is de omzet slechts beperkt. Ook de vraag naar 60s Eg. twist is gering. Van het Continent bestaat een goede vraag naar 105s doubling weft voor directe alsook voor latere levering, doch de geboden prijzen zijn wel wat aan den lagen kant. In bundelgarens gaat weinig om, hoewel verschillende doubleurs flinke verkoopen rapporteeren. Volgens de Board of Trade returns, welke verleden week gepubliceerd werden, bedroeg de export van garens over de maand Juli iets meer dan 14 miljoen pond, hetgeen zoowat 3/4 miljoen pond meer bedraagt dan over de maand Juni en 1.379.400 pond meer dan in Juli 1924. Van het totaal over Juli hebben Duitsland en Holland meer dan 8 miljoen pond afgenomen, of bijna 60 %.

De verbetering van de doekmarkt, waarover wij verleden week schreven, heeft zich kunnen handhaven. Er bestaat van de verschillende markten een goede vraag, hoewel de geboden prijzen te laag zijn. Calcutta heeft op stapels geboden, doch de voornaamste vraag komt van het Verre Oosten. Voor de Straits en Shanghai zijn ook zaken gedaan, hoewel men van normale zaken voor deze markten nog niet kan spreken. De positie van fabrikanten is zeer onregelmatig, enkelen schijnen flinke zaken gedaan te hebben, zoodat zij hun levertijd moeten verlengen, anderen daarentegen kunnen wel voor spoedige levering offereeren.

12 Aug. 19 Aug. Oost. koersen. 11 Aug. 18 Aug.
 Liverpoolnoteeringen. T.T. op Br. Indië 1/6 3/4 1/6 3/4
 F.G.F. Sakellariadis 31,25 29,55 T.T. op Hongkong 2/3 1/8 2/4 1/4
 G.F. No. 1 Oomra 9,30 9,60 T.T. op Shanghai 3/1 1/4 3/2 1/4

Noteering voor Loco-Katoen.
 (Middling Uplands.)

	21 Aug. 1925	14 Aug. 1925	7 Aug. 1925	20 Aug. 1924	20 Aug. 1923
New York voor Middling ...	23,65 c	23,75 c	24,55 c	28,20 c	25,50 c
New Orleans voor Middling	22,95 c	23,35 c	23,95 c	26,65 c	24,75 c
Liverpool voor Middling ...	13,07 d	12,93 d	13,35 d	15,85 d	15,72 d*)

*) Voor fully middling ouden Standaard.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
 (In duizendtallen balen).

	1 Aug. '25 tot 14 Aug. '25		Overeenkomstige periode	
	1925	1924	1924	1923
Ontvangsten Gulf-Havens.	88	62	84	
" Atlant. Havens				
Uitvoer naar Gr. Brittannië	12	23	24	
" " 't Vasteland etc.	78	32	98	
" " Japan	14	—	3	

Voorraden.

(In duizendtallen balen).

	14 Aug. '25		Overeenkomstig tijdstip	
	1925	1924	1924	1923
Amerik. havens	182	220	158	
Binnenland	160	149	264	
New York	45	76	14	
New Orleans	28	40	42	
Liverpool	264	145	119	

KOFFIE.

In den aanvang van de afgelopen week hield de vaste stemming voor het artikel aan, om daarna voor eene kalmere plaats te maken, welke voornamelijk moet worden toegeschreven aan eene afzwakking van Brazilië, uit welk productie-land eenigszins verlaagde offerten werden gezonden, terwijl men daar voor biedingen gemakkelijker te spreken bleek te zijn dan in den laatsten tijd het geval was geweest. In de eerste dagen van de loopende week echter, is de stemming wederom geheel omgeslagen. De termijnmarkten, zoowel te New-York als hier te lande, waren zeer vast en de noteeringen alhier toonen eene verhooging aan van 1 1/2 à 2 ct. vergeleken tegen het slot van de vorige week. Ook de aanbiedingen van Brazilië zijn

iets hooger, evenwel niet in dezelfde mate als de zoeven genoemde termijn-noteeringen.

De prijzen der kost- en vrachtaanbiedingen uit Brazilië zijn thans voor goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping, ongeveer 106/- à 108/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 109/- à 110/-, terwijl zij van Rio type New York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 93/- à 93/6 en voor latere verscheping 88/- à 92/-, naar gelang van den verschepingstermijn.

In de laatste dagen waren de zaken in Braziel-koffie op aflading niet onbelangrijk. De afzet in loco is echter nog matig en de officieele noteeringen daarvan bleven onveranderd 70 ct. voor Superior Santos en 62 ct. voor Robusta.

In Palembang Robusta op aflading ging in de vorige week ook een en ander om, doch thans zijn de aanbiedingen uit Indië hooger en schaarsch. De noteering is voor Augustus/September verscheping ca. 50 ct., terwijl verschepingen op latere maanden niet worden aangeboden.

De noteeringen aan de Rotterdamse termijnmarkt waren aan de ochtend-call als volgt:

	Santos-contract basis Good				Gemengd contract basis Santos Good			
	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei
25 Aug.	57 7/8	53 1/4	49	47	57 3/4	51 3/8	47 3/8	45 3/8
18 "	57 3/8	52 3/4	49 1/2	47 7/8	57	50 3/8	47 3/8	45 1/2
11 "	53 1/2	49 3/4	46 3/4	45	53	47 3/8	44 3/8	42 3/4
4 "	52 1/2	47 3/8	44 1/2	43 3/8	50 3/4	45 3/8	42 3/8	40 7/8

De slotnoteeringen te New York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei
24 Aug.	\$ 19,48	\$ 17,50	\$ 16,20	\$ 15,25
17 "	" 19,34	" 17,30	" 16,10	" 15,30
10 "	" 18,72	" 16,74	" 15,60	" 14,94
3 "	" 18,29	" 16,14	" 14,90	" 14,—

Rotterdam, 25 Aug. 1925.

Rectificatie. — In het vorig bericht stond (p. 721, 2e kolom, slot le alinea) „productiemiddelen”. Dit moest zijn „productielanden”.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteeringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 7)	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 4)	
24 Aug. 1925	195.000	32.350	1.292.000	33.000	67 1/32
17 " 1925	184.000	32.350	1.410.000	33.000	65 1/32
10 " 1925	159.000	33.025	1.381.000	33.000	61 1/8
25 Aug. 1924	306.000	33.025	1.328.000	37.000	51 5/8

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgeloope week	Sedert 1 Jul	Afgeloope week	Sedert 1 Jul
22 Aug. 1925	126.000	654.000	164.000	1.282.000
23 Aug. 1924	111.000	767.000	291.000	918.000

) In Reis.

THEE.

In de afgelopen week leverde de theemarkt weinig nieuwe gezichtspunten op. Men is in afwachting van de veiling van den 27sten dezer en voor het verloop van die veiling zal veel afhangen van de stemming in deze week op de theemarkt in Londen. De markt bleef in de afgelopen week vast voor de goede en betere soorten, terwijl andermaal de ordinaire en minder goede kwaliteiten een teruggang te zien gaven van 1d. per lb.

De veiling van Ned.-Indische thee in Londen ontmoette in de afgelopen week een goede markt met goede prijzen en vrij veel vraag voor export.

De gemiddelde Londensche prijzen staan thans op een niveau, dat voor de Britsch-Indische soorten 4 à 5 d. lager is dan verleden jaar, terwijl Ceylon-thee gemiddeld 2 1/2 d. lager is dan verleden jaar. Java-thee toont een achteruitgang vergeleken bij verleden jaar van ruim 5 d. Ook uit deze verschillen blijkt, dat de betere kwaliteiten — waaronder Ceylon-thee is te rangschikken — den minsten teruggang in prijs hebben getoond.

Amsterdam, 24 Augustus.

RUBBER.

De rubbermarkt was tamelijk fluctueerend gedurende de afgelopen week. De slotnoteeringen wijzen een kleinen teruggang aan voor loco rubber, terwijl de verdere positie's eenigszins in prijs zijn gestegen. Over het algemeen is de ondertoon vaster.

De slotnoteeringen zijn:

Prima Sheets:		einde voorafgaande week:
Augustus	225 ct.	230 ct.
Sept.	212½ "	208½ "
Oct./Dec.	189 "	181½ "

17 Augustus 1925.

COPRA.

De markt opende de afgelopen week zeer flauw. Vooral stoomende partijen werden dringend aangeboden. Het slot was echter vaster.

De noteeringen zijn:

Nederl.-Ind. f.m.s.	stoomend	fl. 36 1/8
"	Juli/Aug. afading	" 36 1/8
"	Aug./Sept.	" 36 1/8
"	Aug./Oct.	" 36

17 Aug. 1925.

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	Koper Stan- daard	Koper Electro- lytisch	Tin	Lood	Zink
24 Aug. 1925..	63.2/6	69.10/-	257.-/-	39.2/6	37.2/6
17 " 1925..	62.15/-	68.15/-	257.7/6	37.17/6	36.17/6
11 " 1925..	63.5/-	68.10/-	262.12/6	37.7/6	36.12/6
4 " 1925..	62.7/6	67.10/-	264.12/6	37.5/	35.17/6
25 Aug. 1924..	63.5/-	68.-/-	254.7/6	33.-/-	33.15/-
20 Juli 1914..	61.-/-		145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.**VRACHTENMARKT.**

De graanvrachtenmarkt van Noord-Amerika werd deze week nog slechter, mede door de moeilijkheden om het graan naar de havens te krijgen. Voor prompte belading is de eenige mogelijkheid tot bevrachting van Montreal naar Rotterdam op basis van 10 d.c. zwaar graan. Voor September is de markt iets beter en een boot van 32.000 qtrs. bedong 2/4½ per qtr. voor zwaar graan naar Antwerpen direct. Per October werd in het begin der week 18 d.c. naar één haven Middellandsche Zee betaald, 18½ d.c. twee havens, optie Genua of Napels 17½ d.c. één haven of Marseille alleen tegen 17 d.c. Tegen het einde der week was de markt 14 d.c. nominaal naar Antwerpen/Hamburg range, 17 d.c. Middellandsche Zee terwijl bevrachters nu de optie Griekenland vragen tegen 18½ d.c. Van de Range is het vrachtidee voor prompte booten 9 d.c. naar Antwerpen/Rotterdam terwijl de Gulf nog steeds zonder graanzaken is.

Van de Gulf werd een lading sulphur afgesloten naar Marseille of Cette tegen \$ 4,- per Augustus, terwijl een boot bevracht werd voor 130.000 kisten olie naar de River Plate op basis van 1/2 d. per kist, September/October. De suikermarkt van West-Indië is zeer kalm en er werd slechts één lading afgesloten, nl. van de Northern Range naar Leningrad tegen 22 d.c. per 100 lbs., Augustus/September.

De markt van de North Pacific bleek wederom kalm en nòch de bevrachters, nòch de reeders toonden veel belangstelling om tot bevrachting over te gaan. Per einde September/October werd een volle lading gerst afgesloten van San Francisco naar U.K./Continent op basis van 32/6 terwijl per November een lading zwaar graan werd gedaan tegen dezelfde vracht van Vancouver. Voor lumber werd een boot geplaatst per September van twee laadhavens Pacific naar twee havens Newcastle/Port Pirie range tegen \$ 13,50 per mille.

Door de vacaties was het aantal afsluitingen van de River Plate niet zoo talrijk. 18/6 werd betaald voor een 4700 tonner van niet hooger dan San Lorenzo naar U.K./Continent met opties.

Van de Salpeter vrachtenmarkt is nog geen verandering in den bestaanden slechten toestand te vermelden. Tot het bevrachten van booten voor een volle lading komt het niet; er werden slechts partijen geboekt voor lijnbooten, o.a. per 1/20 September 2000 tons naar Londen, Hull, Havre, Duinkerken, Antwerpen, Rotterdam tegen 18/- terwijl naar de

Duinkerken/Hamburg range partijen werden gedaan per November/December tegen 21/-.

Ofschoon de vrachten standvastig blijven, waren de Oostelijke markten de afgelopen week kalm. In olie en boonen vonden geen afsluitingen plaats. Van Zuid-Australië werd een lading geplaatst naar Callao per September tegen 25/- terwijl van West- en/of Zuid-Australië naar dezelfde bestemming een boot werd bevracht tegen 30/- per September.

Van Burmah vonden geen afsluitingen plaats en de markt is kalm, terwijl ook Britsch-Indië geen afsluitingen te zien gaf. Van Mauritius bedong een groote boot de goede vracht van 26/3 één, 27/3 twee havens U.K. per October doch de vraag naar tonnage is nu tamelijk gering. Ook de markt van Zuid-Afrika was kalm en er vonden slechts weinig bevrachtingen plaats op basis van 23/6 voor een 5800 tonner naar Kaapstad/Durban range naar U.K./Continent met volle opties. Kolen werden gedaan van Durban naar Perim tegen 11/6 begin September.

Van de Zwarte Zee vond een groot aantal bevrachtingen plaats en de vrachten, meer speciaal voor October belading vertoonden een stijging. Per September werd meerdere malen 12/9 Continent en 13/3 U.K. betaald voor 5500 tonners, terwijl 7000 tonners 12/6 U.K. en 12/- Continent bedongen. De vrachten van den Donau zijn eenigszins gezakt en de markt is kalm. De laatste afsluiting is een boot van 5000 tons 10 % tegen 16/10½ naar de bekende continentale havens voor prompte belading.

Er is van de Middellandsche Zee iets meer vraag naar handige booten voor ertsladingen, doch de vrachten zijn onveranderd gebleven. Voor booten voor fosfaatladingen bestaat minder vraag. Bona/Hamburg werd gedaan tegen 6/9 en men zoekt kleine booten van Sfax naar Hull tegen 7/9, Tunis/Ipswich doek 8/6 en Bristol 8/-.

De vraag naar booten op time-charter basis is schaarsch. Een groote boot werd bevracht voor 6 maanden transatlantische vaart met op- en teruglevering aan deze zijde tegen 3/7½ en een 7000 tons boot deadweight voor één of twee Baltic/Witte Zee rondreizen tegen 3/6. Voor States/West-Indië vaart wordt nog steeds tonnage genomen tegen \$ 1,25 voor kleine booten en voor lumber werd 4/6 betaald, oplevering Seattle en teruglevering Australië.

De kolenvrachtenmarkt van Amerika was zeer kalm en de bevrachtingen zijn beperkt tot Zuid-Amerika en kustvaart. Naar Rio werd \$ 3,35 betaald per Augustus/September en naar de Lower Plate \$ 3,70 per begin September. Naar Montreal/Quebec/Levis werd 95 d.c. betaald en \$ 1,- naar Three Rivers.

De vracht voor kolen van Engeland naar de Middellandsche Zee is lager geworden. Naar de La Plata is zij geneigd tot stijgen; in verscheidene gevallen werd 14/6 betaald en tegen het einde der week was de vracht 15/-. Van Zuid-Wales werd o.m. als volgt afgesloten: Nantes 4/-, Bordeaux 4/9, Santos 13/9, Rosario 15/6, Buenos-Aires 13/6, terwijl van de Oostkust o.m. de volgende afsluitingen plaats vonden: Gothenburg 5/3, Abo 5/6, Stettin 5/-, Kiel 5/4½, Hamburg 3/7½, Bordeaux 5/6, Venetië 9/-, Monte Video 14/- en Newfoundland 6/3.

24 Augustus 1925.

RIJNVAART.

Week van 16 t/m. 22 Augustus 1925.

De toestand in de Rotterdamse havens wijzigde zich in de afgelopen week niet.

De ertsvrachten naar de Ruhrhavens bedroegen: f 0,35/40 met ¼ lostijd; f 0,45/50 met ½ lostijd.

De vracht voor ruwe producten naar den Bovenrijn bedroeg ca. f 0,90 met verkorten lostijd.

De waterstand bleef stationnair. Naar den Bovenrijn werd afgeladen op ca. M. 1,90, naar den Benedenrijn op nagenoeg vollen diepgang.

Het sleeploon werd gemiddeld genoteerd volgens f 0,27½ - f 0,30 tarief.

De vrachtenmarkt in de Ruhrhavens bleef ongewijzigd.